

Berättelse

om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit;

gifven Stockholms slott å rikssalen den 17 Januari 1902.

För konungahus och folk har Hennes Kongl. Höghet Prinsessan Märtha Sofia Lovisa Dagmar Thyras födelse i arffurstens palats i Stockholm den 28 Mars 1901 utgjort en glädjande tilldragelse.

Kongl. Maj:t har under den 16 December 1901 utfärdat kungörelse, innehållande tillägg till anmärkningen vid § 107 mom. 1 i konsultförordningen.

Tillägg till konsultförordningens § 107, mom. 1, anm.

Kongl. Maj:t har den 19 Januari 1901 meddelat bemyndigande för innehafvarne af vissa konsulat att rörande vissa ombord å svenska eller norska fartyg begångna brott företaga formligt förhör.

Bemyndigande för innehafvarne af vissa konsulat att upptaga förhör i brottmål.

Kongl. Maj:t har genom nådigt beslut den 17 Augusti 1901 på framställning af åtskilliga främmande magter lemnat bifall för de Förenade Rikenas del till höjandet af de kinesiska sjötullarne till effektiva 5 % ad valorem.

Höjning af sjötullarne i Kina.

Den 22 Januari 1901 undertecknades för de Förenade Rikena en i Bryssel den 14 December 1900 af öfriga intresserade magter antagen tilläggsakt till den industriella eganderättskonventionen af den 20 Mars 1883, hvarvid för Sveriges del uttalades ett muntligt förbehåll om aktens ytterligare och detaljerade granskning.

Tilläggsakt till den internationella konventionen af den 20 Mars 1883 angående skydd för den industriella eganderätten.

- Deklaration
angående
skydd för
varumärken i
Sverige och
Ryssland. Den 26 Oktober 1901 undertecknades i Stockholm en deklARATION angående ömsesidigt skydd för varumärken i Sverige och Ryssland.
- Öfverenskom-
melse angäen-
de kostnads-
fritt utfärdan-
de och legali-
sering af ur-
sprungsbevis. Genom ministeriella noter den 15 December 1900 och den 11 Oktober 1901 har öfverenskommelse träffats derom, att de Förenade Rikenas diplomatiska och konsulära tjänstemän i Frankrike och motsvarande franske tjänstemän i Sverige och Norge skola från och med den 1 Januari 1902 upphöra att upptaga afgifter för utfärdande, legalisering eller visering af ursprungsbevis.
- Underhandlin-
gar om ömse-
sidigt erkän-
nande af mät-
bref. Underhandlingar om ömsesidigt erkännande af mätbref hafva under året egt rum med japanska, nederländska, ryska och spanska regeringarne.
- Aftal angä-
ende ömsesidig
tullfrihet för
konsulat-
requisita. Med åtskilliga främmande regeringar hafva underhandlingar fortgått angående ömsesidig tullfrihet för konsulat-requisita, och hafva aftal derom träffats med Belgien och Nederländerna.
- Ändringar i
fiskerikonven-
tionen med
Danmark af
1899. Underhandlingar hafva med Kongl. danska regeringen inledts om vissa ändringar i den med Danmark år 1899 afslutade konvention om fisket i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen.
- Upprensning af
flottlederna i
Torne elf. Med ryska regeringen hafva underhandlingarne om upprensning af flottlederna i lederna i Torne elf under året fortgått.
- Tillämpning af
§§ 4 och 5 af
konventionen
med Ryssland
af 1897 angä-
ende det regala
laxfisket i
Torne elf. Förhandlingar angående tillämpningen af §§ 4 och 5 af den med ryska re-
geringen den 23/11 Februari 1897 afslutade konvention angående samfäldt brukande af det regala laxfisket i Torne elf hafva med sagda regering egt rum.
- Arfskonvention
med Amerikas
Förenade Stater. Underhandlingar hafva inledts om afslutande af ett fördrag mellan de Förenade Rikena och Amerikas Förenade Stater om utbekommande af qvar-
lätenskap.
- Vinterkommun-
ikationerna
mellan Sverige
och finska
hamnar. Med ryska regeringen hafva underhandlingar fortgått om en utsträckning af vinterkommunikationerna mellan Sverige och finska hamnar.

Underhandlingar hafva inledts om afslutande af en öfverenskommelse mellan de Förenade Rikena och Amerikas Förenta Stater angående ömsesidigt understöd i vissa fall åt nödstälde sjömän.

Öfverenskom-
melse angående
ömsesidigt un-
derstöd åt nöd-
stälde sjömän.

Genom särskilda diplomatiska akter hafva under året brittiska kolonien Syd Rhodesia och protektoratet Bechuanaland, Malta, Egypten, de spanska besittningarne vid Guineabugten, republikerna Liberia och San Domingo, Österrike-Ungern, Chile, Bolivia, Serbien samt republiken Haiti anslutit sig till den vid världspostkongressen i Washington år 1897 afslutade hufvudkonvention afvensom till vissa andra vid kongressen slutade aftal.

Syd Rhodesias
m. fl. länders
anslutning till
verldspostför-
eningen m. m.

Kongl. Maj:t har under den 24 Juli utsett kommissarie vid erkännandet för Sveriges del af ett vid Koltajavre beläget gränsrös mellan Sverige, Norge och Ryssland.

Märkning af
riksgränsrös.

Kongl. Maj:t har jemväl nämnda dag utsett kommissarie i en svensk-rysk kommission för uppförande af ett gränsrös på norra stranden af bäcken Radjajokka.

Uppförande af
riksgränsrös.

De Förenade Rikena hafva genom ombud deltagit i följande internationella kongresser och konferenser, nemligen:

Internationella
konferenser.

- 1) den tredje meterkonferensen i Paris;
- 2) konferensen i S:t Petersburg mellan representanter för den transmarina internationella trafiken öfver Hvita Hafvet;
- 3) brandkårskongressen i Berlin;
- 4) kongressen i Bryssel för mellanundervisning;
- 5) den andra kongressen i Amsterdam för läkare, anstälde vid lif försäkringsbolag; samt
- 6) kongressen i London för motarbetande af tuberkulos; hvarjemte Sverige varit representeradt vid
- 1) konferensen i Bryssel för behandling af vissa frågor angående sockerbeskattningen;
- 2) femte zoologkongressen i Berlin; och
- 3) 15:e arkeologiska och historiska kongressen i Belgien.

I den 8:de internationella konstutställningen i München hafva de Förenade Rikena officiellt deltagit.

Internationell
konstutställ-
ning i Mün-
chen.

En redogörelse för Utrikesdepartementets verksamhet under år 1900 har under det förflutna året blifvit offentliggjord.

Utrikesdepar-
tementets
årsberättelse.

Berättelse
angående rätts-
väsendet. Berättelse angående rättsväsendet i riket för år 1900 har i vanlig ordning upprättats.

Utfärdade
författningar. Under nedannämnda dagar har Kongl. Maj:t utfärdat följande af Kongl. Maj:t föreslagna och af Riksdagen dels i oförändradt skick, dels med vissa förändringar antagna författningar, nemligen:

1901 den 30 Mars:	lag, innefattande tillägg till förordningen den 6 Februari 1849 angående viss tid för klander af huse-syn emellan enskild jordegare och landbo;
» » » »	lag om ändrad lydelse af 4 kap. 11 § strafflagen;
» » 10 Maj:	lag om in-teckning i fartyg;
» » » »	lag om ändring i 10 och 17 kapitlen handelsbalken;
» » » »	lag om ändrad lydelse af 51, 90 och 117 §§ konkurs-lagen;
» » » »	lag om ändring i vissa delar af utsökningslagen;
» » » »	lag om ändrad lydelse af 2, 3 och 52 §§ sjölagen;
» » » »	lag om ändrad lydelse af 14 § i förordningen den 4 Mars 1862 om tioårig preskription och om års-stämning;
» » » »	lag om ändrad lydelse af 1 § i förordningen den 16 Juni 1875 angående särskilda protokoll öfver lag-farter, in-teckningar och andra ärenden;
» » » »	lag om antecknande i fartygsregistret af tvist om far-tyg eller fartygslott;
» » 14 Juni:	lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken;
» » » »	lag om hvad iakttagas skall i afseende å införande af lagen om ändring i vissa delar af rättegångs-balken;
» » » »	lag om ändring i vissa delar af utsökningslagen;
» » » »	lag om beräk-nande af fatalietid i visst fall;
» » » »	lag om öffentlighet i visst fall vid förhör inför hof-rätt;
» » » »	lag angående ocker;
» » » »	lag om ändrad lydelse af 2 och 62 §§ i strafflagen för krigsmagten den 7 Oktober 1881;
» » » »	lag angående förlängning af tiden, under hvilken för-ordningen den 6 Juni 1883 rörande de lappar, som med renar flytta emellan de förenade konungarikena Sverige och Norge, skall vara gällande;
» » 5 Juli:	lag angående ersättning för skada till följd af olycks-fall i arbete;

- 1901 den 5 Juli: lag om ändrad lydelse af 17 kap. 4 och 11 §§ handelsbalken;
- » » » » lag om ändrad lydelse af 1 och 8 §§ i grufvestadgan den 16 Maj 1884;
- » » » » lag om ändrad lydelse af 24 kap. 13 § strafflagen; och har Kongl. Maj:t tillika, i den ordning § 87 regeringsformen föreskrifver, med bifall till senast församlade riksdags förslag, låtit utfärda:
- 1901 den 5 Juli: lag angående ändrad lydelse af 142 § konkurslagen. Härjemte har Kongl. Maj:t låtit utfärda:
- 1901 den 30 Mars: kungörelse om uppgifter från presterskapet angående häktades lefnadsomständigheter;
- » » 14 Juni: kungörelse angående resestipendier åt domare;
- » » » » kungörelse angående ersättande af kostnad i anledning af jäf mot domare eller nämnd;
- » » 1 November: kungörelse om inrättande och förande af in-tecknings-bok för fartyg;
- » » » » kungörelse om anställande hos Stockholms rådstufvurätt af kommissionär för ärenden angående in-teckning i fartyg;
- » » 29 » ny arbetsordning för Kongl. Maj:ts och Rikets Svea och Göta Hofrätter samt Hofrätt öfver Skåne och Blekinge;
- » » » » kungörelse angående införande i allmänna tidningarne af uppgifter om vissa af hofrätterna meddelade utslag i besvärsmål;
- » » » » kungörelse, innefattande vissa bestämmelser rörande parts rätt att från hofrätt utbekomma handlingar i afgjordt mål;
- » » » » kungörelse om hvad allmän åklagare har att iakttaga, der han vill hos justitiekanslern hemställa om full-följd af talan mot hofrätts utslag;
- » » » » kungörelse angående skydd för ryska varumärken;
- » » 16 December: förnyad instruktion för Kongl. Maj:ts Nedre Justitierevision;
- » » 30 » kungörelse om ändrad lydelse af 5 § i nådiga kungörelsen med föreskrifter angående fångförteckningar och rapporter från fångelserna och tvångsarbetsanstalterna i riket den 6 November 1885.

Såsom förstärkning af Nedre Justitierevisionens arbetskrafter har medgifvits anställande äfven för innevarande år af en extra revisionssekreterare.

Tillfällig för
stärkning af
Nedre Justi-
tierevisionens
arbetskrafter.

Komitén
för revision
af gällande
legostadga.

I den för vidtagande af en revision af gällande legostadga med mera den 27 Oktober 1899 tillsatta komité har den 24 sistlidne Maj bruksegaren K. Falk förordnats till ledamot i stället för bruksegaren J. S. F. Stephens, hvilken samma dag på begäran entledigats från komitéuppdraget.

Sedan komitén den 31 Oktober 1900 till Kongl. Maj:t aflemnat underdånigt förslag till lag om tjensteaftal mellan husbönder och tjenare samt uppdragit åt sin ordförande och häradshöfdingen Wold att med biträde af sekreteraren utarbete och för komitén framlägga utkast till lagbestämmelser i fråga om skydd åt i behörig ordning ingångna arbetsaftal, hafva desse för fullgörande af nämnda uppdrag varit samlade i Stockholm dels under Februari och Mars månader 1901, dels ock från och med den 1 till och med den 18 påföljande Maj månad; komitén har derefter sammanträdt i Helsingborg den 13 Juni 1901 och under tiden intill den 4 påföljande Juli derstädes granskat och vidare utarbetat ett för komitén framlagdt utkast till lag om vissa arbetsaftal; hvarefter komitén från och med den 7 till och med den 19 Oktober varit samlad i Stockholm för afslutande af sitt arbete; och har komitén sistsagde dag till Kongl. Maj:t öfverlemnat underdånigt förslag till lag om vissa arbetsaftal, hvarefter komitén upplösts.

Komitén för
för utarbetande
af förslag till
ändring i vissa
delar af
gällande straff-
lagstiftning.

Den af Kongl. Maj:t den 25 Maj 1900 tillsatta komité för utarbetande af förslag till ändring i vissa delar af gällande strafflagstiftning har under år 1901 undergått den förändring i sin sammansättning, att sedan häradshöfdingen, f. d. assessoren L. H. Montelius den 27 sistlidne September på begäran entledigats från komitéuppdraget, i hvad det afsåge den af komitén då ännu ej behandlade frågan om vilkorlig dom, häradshöfdingen, f. d. revisionssekreteraren G. de Maré samma dag förordnats att i stället såsom ledamot af komitén deltaga i dess behandling af nämnda fråga.

Samma dag har på en af ordföranden i komitén gjord framställning Kongl. Maj:t uppdragit åt professoren J. C. W. Thyrén att dels utarbete en till införande i komiténs betänkande afsedd allmän redogörelse för rättsinstitutet vilkorlig dom, dels ock att, sedan komitén egnat frågan förberedande behandling, biträda komitén vid de vidare öfverläggningarne i ämnet.

Komitén har under år 1901 sammanträdt i Stockholm den 15 Mars och varit der samlad till och med den 15 Maj. Under denna tid underkastades de utarbetade lagförslagen rörande skärpning af förvandlingsstraffen och de på kort tid omedelbart ådömda frihetsstraffen ytterligare behandling, samt genomgingos och bearbetades de under tiden emellan den 26 November 1900 och den 15 Mars 1901 uppsatta motiven till nämnda lagförslag, hvarjemte frågan om vilkorlig frigifning behandlades och föranledde en del beslut. Efter assessoren Gullstrand meddeladt uppdrag var han derefter sysselsatt med förarbeten till komiténs betänkande angående vilkorlig frigifning, intill dess komitén den 17 Juni samlades i Borgholm, der den fortsatte sina arbeten till den 13 Augusti.

Under dessa sammanträden utarbetades lagförslag angående vilkorlig frigifning samt motiv till dessa förslag. Sedan assessoren Gullstrand derefter intill den 20 September varit sysselsatt med utredning rörande frågan om införande i vår rätt af varning eller vilkorlig dom, sammanträdde komitén sagda dag i Stockholm och var till den 21 November upptagen med att genomgå lagförslag och motiv angående vilkorlig frigifning, behandla frågorna om varning och vilkorlig dom samt upprätta lagförslag angående sistnämnda rättsinstitut.

Kongl. Maj:t har den 1 April 1901 uppdragit åt en komité att företaga en revision af strafflagen för krigsmagten och förordningen om krigsdomstolar och rättegången derstädes, i syfte att bestämmelserna i dessa lagar måtte blifva lämpade efter förhållandena vid en krigsmagt bestående af värnpligtige, och till ordförande i denna komité förordnat herr E. G. Boström, till ledamöter öfversten K. G. Bildt, generalmajoren friherre C. W. Ericson, häradshöfdingen, f. d. assessoren C. B. Hasselrot, vice häradshöfdingen J. Hjelmérus, landshöfdingen friherre G. O. R. Lagerbring, kommandören C. O. F. Ljungquist, dåvarande häradshöfdingen G. M. U. Rudebeck, justitiekanslern E. Sjöberg, vice häradshöfdingen K. Staaff, öfversten G. F. O. Ugglå och rådmannen T. Zetterstrand samt till sekreterare assessoren J. L. P:son Ernberg.

Komité för revision af strafflagen för krigsmagten.

Sedan friherre Ericson den 27 September på begäran entledigats från sitt ledamotskap i komitén, har vice häradshöfdingen C. A. Trolle i hans ställe deri inkallats. Efter det han den 18 derpå följande Oktober och friherre Lagerbring den 25 i samma månad på derom gjorda ansökningar jemväl entledigats, hafva sistnämnda dag öfversten A. F. von Matern och kommandören J. W. L. Sidner förordnats till ledamöter i komitén.

Komitén sammanträdde första gången den 22 Maj 1901 och beslöt dervid att uppdraga åt sin sekreterare att till ledning för komiténs fortsatta arbeten utarbета en kortfattad öfversigt i mera väsentliga delar af vissa främmande länders lagstiftning i de ämnen, som komiténs arbeten vore afsedda att omfatta.

Sedan en dylik öfversigt öfver åtskilliga främmande länders lagstiftning i hvad angår den militära domstolsförfattningen och den militära rättegångsordningen i öfrigt utarbetats och i medio af September månad till komiténs ledamöter i tryck utdelats, sammanträdde komitén åter i Stockholm den 8 nästlidne Oktober; och hafva derefter dess arbeten oafbrutet fortgått intill midten af derpå följande December månad, då komiténs sammanträden tills vidare ajournerades.

Komiténs arbeten under nämnda tid hafva hufvudsakligen omfattat krigsdomstolarnes organisation och rättegången vid desamma. Sedan dessa ämnen af komitén behandlats och provisoriska beslut derutinnan fattats, uppdrog komitén vid ajourneringen af sina sammanträden åt sekreteraren att med ledning af nämnda provisoriska beslut utarbета förslag till lag om krigsdomstolar och rätte-

gången derstädes; och tillsattes i sammanhang härmed af komitéen ett utskott, bestående af komitéens ordförande och fyra dess ledamöter, hvilket utskott skulle ega att, i den mån förenämnda provisoriska beslut kunde befinnas otydliga eller i enskilda delar ofullständiga, lemna sekreteraren den ledning, som vid hans ifrågavarande arbete kunde finnas nödig.

Komité för utarbetande af förslag till förändrad lagstiftning beträffande vissa delar af obligationsrätten.

Kongl. Maj:t har den 7 Juni 1901 uppdragit åt en komité att utarbeta förslag till förändrad lagstiftning beträffande köp och byte af lös egendom äfvensom de allmänna grundsatzerna om avslutande af aftal, med rätt för komitéen att, när det för behörigt fullgörande af detta uppdrag funnes erforderligt, till behandling upptaga jemväl andra till obligationsrätten hörande ämnen, samt bemyndigat denna komité att med en för motsvarande ändamål tillsatt dansk komité sammanträda till gemensamma förhandlingar i syfte att åstadkomma största möjliga öfverensstämmelse mellan komitéernas blifvande förslag, äfvensom förordnat till ordförande i sagda komité dåvarande t. f. byråchefen för lagärenden i Justitiedepartementet, revisionssekreteraren K. Hj. L. Hammarskjöld samt till ledamöter assessoren i Svea Hofrätt G. Carlson och ledamoten i lagbyrån, härads höfdingen friherre C. F. M. Fleetwood.

Efter det revisionssekreteraren Hammarskjöld utnämns till statsråd och i följd häraf entledigats från sitt ledamotskap i ofvanberörda komité, har den 4 Oktober samma år till ordförande i komitéen utsetts härads höfdingen, f. d. revisionssekreteraren friherre E. T. Marks von Würtemberg.

Komitéens sammanträden började i Stockholm den 15 Augusti och hafva sedan dess fortgått.

Komitéen höll i Stockholm den 16—21 September gemensamma sammanträden med den danska komitéen, dervid program för det åt komitéerna uppdragna lagstiftningsarbetet uppgjordes. Förhandlingarna öfvorvos af en utaf norska Justitieministeriet förordnad delegerad.

Efter det från norsk sida meddelats, att äfven Norge vore villigt att genom utsedda komiterade deltaga i samarbetet inom de i det uppgjorda programmet angifna gränser, har Kongl. Maj:t den 30 sistlidne December bemyndigat den svenska komitéen att, med upptagande till behandling af de i programmet angifna ämnen, sammanträda till gemensamma förhandlingar med såväl norska som danska komiterade, hvilka erhållit motsvarande uppdrag.

Komité för utarbetande af förslag till lagbestämmelser angående den rättsliga ställning, som kan prövas böra

Kongl. Maj:t har härjemte den 29 November 1901 åt en komité uppdragit att utarbeta förslag till lagbestämmelser dels angående den rättsliga ställning, som kan prövas böra tillkomma annan förening än sådan, som har ekonomisk verksamhet till sin uppgift, dels ock beträffande kontroll öfver vården och förvaltningen af så kallade fromma stiftelser, och till ordförande i denna komité förordnat landshöfdingen R. Diekson samt till ledamöter i densamma extra

ordinarie professoren P. E. Fahlbeck, revisionssekreteraren B. F. E. Hasselrot, tillkomma annan förening än sådan, som har ekonomisk verksamhet till sin uppgift m. m.

lektorn P. P. Waldenström och häradshöfdingen, f. d. assessoren A. E. Åkerman.

Denna komité har den 14 Januari sammanträdt.

Sedan Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts framställning, anvisat erforderliga medel för genomförande af delning af Vester Dalarnes domsaga i två domsagor, har Kongl. Maj:t förordnat, att ifrågavarande domsaga skall från början af innevarande år vara delad i två domsagor, så att den ena, med benämning Nås och Malungs domsaga, skall omfatta Nås och Malungs tingslag och den andra, med benämning Smedjebackens domsaga, omfatta Grangärdes, Norrbärkes och Söderbärkes tingslag.

Kongl. Maj:t har förordnat, dels att Hammarkinds härad med Stegeborgs skärgård och Skärkinds härad skola utgöra ett tingslag med tingsställe i eller invid Söderköping; dels att Ångermanlands södra domsaga skall utgöra ett tingslag med tingsställe i eller invid Hernösand; dels att häradena i Öster-Nerikes domsaga skola förenas till två tingslag, omfattande det ena Glanshammars och Örebro härad med tingsställe i Örebro stad samt det andra Askers och Sköllersta härad med tingsställe vid Sköllersta kyrka; dels att Björkekind och Östkind samt Lösings, Bråbo och Memmings härads domsaga skall utgöra ett tingslag med tingsställe i Norrköping; dels att häradena i Norrvikens domsaga skola utgöra två tingslag, omfattande det ena Vette härad med tingsställe i Strömstad och det andra Qville, Tanums och Bullarens härad med tingsställe tills vidare i Hede; dels ock att Södra Roslags domsaga skall utgöra ett tingslag med tingsställe i eller invid Stockholm.

Efter vederbörandes förslag har Kongl. Maj:t meddelat föreskrifter angående organisation af rådstufvurätten och magistraten i staden Lysekil samt angående vissa ändringar i de för rådstufvurätten och magistraten i städerna Skeninge, Visby och Askersund gällande organisationer äfvensom rörande reglering af borgmästarens i Trosa samt rådmännens i Vexjö löneförmåner.

På grund af derom gjord framställning har ordning blifvit fastställd för val af borgmästare i staden Lysekil.

Uppå derom gjord framställning har Kongl. Maj:t medgifvit, att Listers härad må å rådhuset i Karlshamn hafva tingstad för ransakningar med häktade personer.

Arméns vapen-
öfningar.

Arméns vapenöfningar hafva under år 1901 omfattat:

för stampersonalen:

vid det icke garnisonerade infanteriet: rekrytmöte i 50 dagar i 2 omgångar, förberedande korpralskola i 50 dagar (vid V arméfördelningens infanteriregementen i 68 dagar), korpralskola i 100 dagar (ej vid Smålands grenadierkår), stabsmöte i 6 dagar, officersmöte i 5 dagar och regementsmöte i 22 dagar. För II och V arméfördelningarnas infanteri hafva anordnats gemensamma rekrytskolor i 2 perioder, hvar och en under omkring $\frac{1}{2}$ år; för II arméfördelningens infanteri samt Gotlands infanteriregemente gemensam förberedande korpral- och korpralskola (omkring 170 dagar); samt för Lifregementet till fot och Södermanlands regemente gemensamt (å Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning) rekrytskolor i 2 omgångar (om 5 och 3 månader) och förberedande korpralskola (3 månader);

vid det icke garnisonerade kavalleriet: rekryt- och remontmöte i 2 omgångar med 100 dagar i första och 75 dagar i andra omgången, stabsmöte i 6 dagar (ej vid Lifregementets dragoner), befälsmöte (ej vid Lifregementets dragoner) för officerare i 15 dagar och för underbefäl med flere i 10 dagar samt regementsmöte i 23 dagar (vid Lifregementets dragoner 25 dagar, förlagdt till Gustafs socken i Kopparbergs län);

vid Skånska husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente: befäls- och regementsmöten enligt ofvanstående (vid Skånska husarregementet dock regementsmöte i 28 dagar) samt skolor för rekryt- och korpralsutbildningen jemte remondressyren med början den 1 November 1901;

vid de garnisonerade trupperna, utom Skånska husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente: befälsöfningar och regements-(repetitions-)öfningar under tider, motsvarande dem vid de icke garnisonerade trupperna, rekryt- och underbefälsskolor under större delen af året samt detachementsöfningar med i Stockholm förlagda trupper, hufvudsakligen tillhörande IV arméfördelningen;

för bevärningen:

med 1. klassen beväringerekrytmöte och med 2. klassen regementsmöte i det antal dagar, som omförmåles i värnpligtelagen § 27.

Af nedanstående tabell framgår det antal beväringmän, som under 1901 inställt sig till vapenöfning vid hären.

	A f 1. k l a s s e n .				A f 2. k l a s s e n .			
	Till- städes- komna.	Hemför- lofvade enl. § 105 in- skrifns- föroordn.	Hemför- lofvade af annan an- ledning.	Summa öfvade.	Till- städes- komna.	Hemför- lofvade enl. § 105 in- skrifns- föroordn.	Hemför- lofvade af annan an- ledning.	Summa öfvade.
Vid infanteriet . . .	24,714	1,320	55	23,339	20,818	266	3	20,549
> kavalleriet . . .	630	6	1	623	—	—	—	—
> artilleriet . . .	1,753	39	4	1,710	1,688	12	—	1,676
> ingenjörtrupperna.	405	15	—	390	397	5	1	391
> trängen	3,199	80	—	3,119	3,064	9	1	3,054
Såsom velocipedordon- nanser	125	2	1	122	—	—	—	—
Summa	30,826	1,462	61	29,303	25,967	292	5	25,670

Fälttjänstöfningar med trupper ur I arméfördelningen hafva egt rum under 6 dagar.

Infanterivolontärskolorna å Karlsborg, i Hernösand och Ronneby började den 28 September 1901 och fortgå enligt förut tillämpade planer. Infanteri-
volontärskolor.

Kavalleriskolan i Stockholm började den 1 sistlidna Oktober. Kavalleri-
skolan.

Fältöfningar hafva under år 1901 varit anordnade för officerare af generalstaben, kavalleriet och fortifikationen äfvensom vid II och IV arméfördelningarna samt för intendenturkåren. Fältöfningar.

Till infanteriskjutskolan å Rosersberg hafva varit beordrade: i kursen för subalternofficerare 45 officerare, deraf 1 från flottan, samt i kursen för regementsofficerare 7 officerare. Skjutskolor.

För fältartilleriet hafva skjutskolor dels för subalternofficerare och dels för äldre officerare varit anordnade å Marma. En för arméns och flottans fästningsartillerikårer gemensam skjutskola har varit sammandragen och under större delen af öfningstiden förlagd till Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning.

Till gymnastiska centralinstitutet hafva såsom elever beordrats: i instruktörskursen 22, i gymnastiklärarekursen 13 och i sjukgymnastiska kursen 7 officerare. Öfriga skolor
för utbildning
af officerare.

12 *Berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit.*

Vid ridskolan å Strömsholm undervisas såsom elever i kavalleriofficerskursen 18 och i stallmästarekursen 2 officerare.

I ridskolekurser, anordnade under år 1901 för officerare af infanteriet hafva deltagit 19 officerare.

Vid krigshögskolan utgör elevantalet 30 och vid artilleri- och ingenjörhögskolan 66, deraf 12 från Karlskrona artillerikår.

9 subalternofficerare ur infanteriet hafva under år 1901 genomgått en 3 månaders kurs i tillverkning och besigtning af gevär.

Uti militärläkarekurs hafva deltagit 12 militärläkare.

Krigsskolan. Från krigsskolan hafva under år 1901 utexaminerats 107 elever, berättigade att föreslås till officerare, och såsom elever dit beordrats 86 sergeanter.

Reservofficere. 19 reservofficersaspiranter hafva under samma år uppfyllt fordringarna för att kunna föreslås till reservunderlöjtnanter.

Åtskilliga utbildningskurser. Kurser hafva varit anordnade i kavalleriets pionier- och telegraftjänst samt för utbildning af hofslagare, sjukvårds- och gevärshandverkaresoldater.

Generalstabens. För generalstabens verksamhet redogöres som följer:
Vid militärstatistiska afdelningen hafva arbetena fortgått enligt plan. Med anledning af den nya härordningen hafva flera yttranden och förslag utarbetats, bland hvilka särskildt märkas:
plan för ordnande af praktiska prof för kaptener och ryttmästare, som vilja göra anspråk på regementsofficersbefordran;
förslag till förordning angående inskrifning och redovisning af värnpligtige samt deras tjänstgöring m. m.;
yttrande angående regementenas (kårens) fredsindelning i kompanier, squadroner eller batterier;
förslag till ändringar i generalstabens organisation;
förslag angående landstormens organisation.
Inom afdelningen hafva dessutom utarbetats:
statistik rörande värnpligtige för åren 1899—1900;
karta öfver rikets indelning i arméfördelnings-, inskrifnings- och rullförlingsområden.

Kommunikationsafdelningen har under år 1901 sökt följa utvecklingen af särskildt de svenska förbindelsemedlen. Vid afsyning och besigtning af mera betydande bandelar hafva officerare från afdelningen varit närvarande.

Den år 1897 påbörjade omarbetningen af transportplanerna för arméns strategiska uppmarsch och koncentrerung har under år 1901 fortgått enligt plan.

Af Jernvägsstyrelsen utsedda representanter från trafik-, maskin- och banafdelningarna hafva sammanträdt inom afdelningen i och för granskning af transportplaner m. m.

Krigshistoriska afdelningen har under år 1901 utgifvit ett tilläggshäfte till 2:dra delen af Sveriges krig åren 1808 och 1809, i hufvudsak innefattande redogörelse för underhåll och sjukvård under vinterfälttåget år 1808, samt fortsatt arbetet på 3:dje delen, hvilket arbete nu framskridit så långt, att tryckningen af denna del kunnat taga sin början.

I krigsarkivet har ordnandet af handlingarna fortskridit enligt plan. Till arkivet hafva såsom gäfva öfverlemnats 34 nummer (handlingar, porträtt, planscher och kartor), hvarjemte några få handlingar och afskrifter förvärfvats genom köp.

Beträffande topografiska afdelningens verksamhet har redogörelse, jemlikt instruktionen för rikets allmänna kartverk, blifvit af kartverkschefen aflemnad till Jordbruksdepartementet.

Under år 1901 hafva anskaffats:

för fältartilleriet en del snabbskjutande kanoner med tillhörande ammunition och utredning för försöks anställande, fältartillerimateriel för ridande batterier samt delvis för åkande batterier äfvensom projektiler för ersättning af under året förbrukade och för fyllande af mobiliseringsbehovet, samt för fält- och fästningsartilleriet utredning af särskilda slag.

Artilleriets materiel, ammunition och utredning.

Vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori har tillverkningen af gevär och kar-Eldhandvapen. binner under år 1901 fortgått och lemnat synnerligen goda resultat.

Befästningsarbetena hafva under samma år fortgått enligt plan.

Befästningsarbeten.

Fortifikationens fältöfningar hafva under en tid af omkring 2 månader pågått vid Boden i ändamål att fortsätta de under år 1900 påbörjade undersökningar och diverse andra förarbeten för en del af de militära anläggningar, som vid nämnda plats komma att utföras.

Fortifikationspersonalens öfningar.

Ingeniörbataljonernas öfningar hafva fortgått i enlighet med gällande instruktioner. Det ogynsamma förhållande, som under senare åren rådt genom anmärkningsvärdt många vakanser i manskapsklassen, har nu upphört, så att bataljonerna vid 1901 års utgång äro fulltaliga.

Komplettering af fältingeniör-, krigsbro- och fälttelegråfmaterielen har fortgått och i samband dermed uppsättning af materiel till depoterna och reservförråden.

Ingeniörmaterielen.

Komitéeer.

Under år 1901 har nedannämnda komité afslutat sina arbeten, nemligen:

Komitén för utarbetande af förslag till tjenstgöringsreglemente för armén, 4:de delen, tjensten i fält, tillsatt genom nådigt bref den 23 Januari 1899. Ordförande: generalmajoren H. Gadd. Ledamöter: öfverstarna A. F. von Matern och K. G. Bildt samt öfverstelöjtnanten L. H. Tingsten och majoren greve E. C. G. Oxenstierna. Komiténs arbeten hafva under år 1901 pågått utan afbrott till den 20 Maj, då komitén genom generalorder upplöstes.

Under år 1901 har Kongl. Maj:t tillsatt:

dels genom nådigt bref den 1 November *en komité för omarbetning af gällande föreskrifter i fråga om undersökning af värnpligtiges duglighet till krigstjenst*. Ordförande: öfverfältläkaren G. J. A. Dunér. Ledamöter: fördelningsläkaren P. A. V. Nettelblad samt regementsläkarne E. A. Forsberg, L. V. Lundberg och J. W. von Döbeln. Komiténs arbeten hafva oafbrutet pågått till den 17 December, hvilken dag komiténs betänkande och förslag till Kongl. Maj:t inlemnades;

dels genom nådigt bref den 8 November *en nämnd för afgifvande af utlåtande öfver förslag till uppförande af nya kasernetablissemant*. Ledamöter: ledamöterna af Riksdagens Första kammare, f. d. ryttmästaren friherre J. Th. Gripenstedt och f. d. kaptenen F. E. Pettersson samt ledamöterna af Riksdagens Andra kammare ingenjören S. O. Nylander och f. d. kaptenen H. F. A. E. Pantzarhielm. Nämndens arbeten hafva pågått sedan den 18 November 1901.

Utfärdade författningar.

På föredragning af chefen för Landtförsvarsdepartementet hafva följande författningar af Kongl. Maj:t utfärdats:

den 8 *Februari*: kungörelse angående ändring i § 4 af nådiga stadgan om värkning och manskaps legande till krigstjenst den 7 April 1802; den 15 *Mars*: kungörelse angående ändring i nådiga cirkuläret den 5 December 1873 om generalstabens organisation och verksamhet i fredstid; den 14 *Juni*: värnpligtigslag; den 12 *Augusti*: förordning angående rikets indelning i områden för värnpligtiges inskrifning samt om val af ledamöter i inskrifningsnämnder och inskrifningsrevisioner m. m.; den 27 *September*: kungörelse angående genomförande af den nya härordningen; kungörelse angående ändrade bestämmelser i fråga om den ständiga iudelningen i fred af arméns trupper; den 22 *November*: kungörelse angående ändrad lydelse af § 16 uti instruktionen för arméns veterinärer den 31 December 1886; kungörelse angående ändring i gällande föreskrifter rörande förordnande af kompani-, sqvadrons- och batterichefer; den 29 *November*: förnyadt reglemente för arméns aflöning under fred; kungörelse med föreskrifter i fråga om indelningsverkets upphörande m. m.; kungörelse om ändring i kungörelsen den 27 Oktober 1899 angående ny uppskattning af rustnings- och roteringsbesvären vid indelta armén; förnyad instruktion för in-

tendenturkåren; kungörelse rörande ändring af nådiga förordningen angående organisationen af arméns reserver af befäl och civilmilitär personal den 17 Juni 1893; kungörelse rörande ändring af nådiga förordningen angående ersättning åt personal, tillhörande arméns reserver, den 30 December 1898; förnyad kungörelse angående den tjänstgöring, som för tillgodonjutande af rätt till pension åligger personal, tillhörande arméns reserver; kungörelse angående ändrade föreskrifter rörande sättet för beräkandet af truppförbandens årliga munderingsanslag samt i fråga om ersättning till manskap för begagnande af egna beklädnadspersedlar; den 5 December: förnyad förordning om inskrifning och redovisning af värnpligtige samt deras tjänstgöring m. m.; kungörelse angående förändrade bestämmelser rörande reqvission af proviant och furage under vapenöfningar m. m.

En officer vid Kongl. flottan har i England och Frankrike tagit närmare Utrikes kom-
kännedom om de frågor, som beröra ballongens användande för sjömilitärt menderade
ändamål. officerare m. fl.

Dessutom hafva åtskilliga officerare och en verkmästare vid flottan vid åtskilliga utländska verkstäder öfvervakat tillverkningen af för flottans räkning bestäld materiel af skilda slag.

Från föregående år hafva följande arbeten fortsatts:
fullständigandet af flottans mobiliseringsplaner;
bearbetandet af statistiska uppgifter rörande främmande mariner;
tillgodogörandet af inom skärgårdarna gjorda sjömätningar för sjömilitära
ändamål;

Flottans stabs
verksamhet.

utarbetandet af en del förslag och instruktioner af hemlig natur.
Följande förslag hafva afgifvits:
till öfningsplan för flottan år 1901;
till planer för årets krigsöfningar;
till sjömanskårens fördelning å stationer, afdelningar, yrkesgrenar och löne-
grader för år 1902;
till fördelning på de särskilda värnpligtsområdena af de å sjömanshus ej
inskrifna beväringmän, hvilka afses att uttagas till flottan;
till bestämmelser om den tjänstgöringsskyldighet vid flottan, som bör åligga
lotsverkets personal;

till komplettering af kustsignalväsendets telefonledningar och öfriga materiel samt till upprättande af gnisttelegrafstationer;
 till ny upplaga af undervisning för manskapet vid flottan, II. sjömanskap;
 till handvapens- och landstigningsexercisreglemente och
 till en del föreskrifter af hemlig natur;
 samt gemensamt med Marinförvaltningen:
 till förordning angående aföning för sjörullföringsområdesbefälhafvare och flottans värnpligtige under fredstid m. m.;
 och gemensamt med generalstaben:
 till förnyad förordning angående inskrifning och redovisning af värnpligtige, deras tjenstgöring m. m. samt
 till förordning angående rikets indelning i områden för värnpligtiges inskrifning m. m.

Dessutom hafva utredningar verkstälts och utlåtanden afgifvits öfver åtskilliga till flottans stab hänskjutna frågor rörande personalens organisation och utbildning samt storleken och fördelningen af för personalens ökning erforderliga anslagsbelopp m. m.

Under en del af arbetsåret har chefen för flottans stab varit ordförande och en af afdelningscheferna ledamot i en i nåder tillsatt komité för afgifvande af betänkande och förslag rörande erforderliga jemkningar i den hittills följda planen för nyanskaffning af sjökrigsmateriel; en officer har deltagit i utarbetande af reglemente för det nyorganiserade kustartilleriet; tvenne officerare hafva under kortare tider tjenstgjort i generalstaben; hvarjemte en officer under 3 månader tjenstgjort som marinattaché vid Kongl. Maj:ts beskickning i S:t Petersburg.

Flottans öf-
ningar och un-
dervisnings-
verk.

Under det med den 30 September 1901 tilländalupna undervisnings- och öfningsår hafva följande fartyg varit använda: korvetten Freja under omkring 4 månader för öfvande af sjökrigsskolans kadetter samt rekryter, tillhörande matrosafdelningen; handminefartyget Gunhild och en torpedbåt omkring $1\frac{1}{2}$ månad för öfvande af sjökrigsskolans kadetter; korvetten Saga under $2\frac{1}{3}$ månader för öfning af rekryter, tillhörande matros- och eldareafdelningarne, och för pröfning af aspiranter och extra kadetter till sjökrigsskolan; öfningsbriggen Gladan under omkring 4 månader för öfvande af rekryter, tillhörande matrosafdelningen; samt två öfnings skepp och en öfningsbrigg under $3\frac{2}{3}$ månader för öfvande af skeppsgossar.

Vid skjutskoleafdelningen, förlagd i Karlskrona skärgård, hafva under en tid af 2 månader öfningar pågått ombord å logementsfartyget Stockholm och två kanonbåtar.

Vid mineringsafdelningen, förlagd å logementsfartygen Eugenie och Lagerbielke i Stockholms och Södermanlands skärgårdar, hafva öfningar bedrifvits under 2 månader och behöfligt antal ångkranpråmar, ångslupar och båtar m. m. dervid användts.

För torpedskolans öfningar har i Karlskrona skärgård under en tid af omkring 1 månad varit sammandragen en afdelning, bestående af logementsfartyget Vanadis, två 1:a och tre 2:a kl. torpedbåtar samt två stångtorpedbåtar. Dessutom har en 1:a kl. kanonbåt under omkring 3 veckor varit tilldelad torpedskolan.

För öfningar ombord med beväringmän hafva varit rustade:

vid Karlskrona station:

logementsfartyget Stockholm, tre 1:a kl. pansarbåtar och en torpedkryssare — *Karlskrona beväringeskader* — under $1\frac{1}{2}$ månad;

logementsfartygen Stockholm och Vanadis samt två 1:a kl. kanonbåtar — *Karlskrona beväringssafdelning* — under $1\frac{2}{3}$ månad; samt

vid Stockholms station:

logementsfartyget Eugenie och en 2:a samt fyra 3:e kl. pansarbåtar — *Stockholms beväringeskader* — under omkring $1\frac{1}{2}$ månad.

För stammens och beväringens samfälda öfningar hafva varit sammandragna:

en eskader — *kusteskadern* — bestående af tre 1:a kl. pansarbåtar, två torpedkryssare, fem 1:a och tre 2:a kl. torpedbåtar för öfningar i Östersjön samt Stockholms och Östergötlands skärgårdar under omkring $1\frac{2}{3}$ månad, hvarvid under dess krigsöfning ett handminefartyg jemväl var tilldeladt densamma,

en eskader — *Stockholmseskadern* — bestående af en 2:a och fyra 3:e kl. pansarbåtar samt en 1:a kl. kanonbåt för öfningar i Stockholms skärgård under en tid af $1\frac{1}{2}$ månad, hvarjemte under denna eskaders krigsöfning en 1:a och tre 2:a kl. torpedbåtar voro tilldelade densamma.

Kanonbåten Alfhild har under en tid af $4\frac{1}{2}$ månader användts för rekognoscering i landets östra skärgårdar samt för sjömätning i Karlskrona skärgård.

För fiskeribevakning å rikets kuster har kanonbåten Svensksund varit å expedition $4\frac{3}{4}$ månader.

Chefsfartyget Drott har under 3 månader varit på expedition kring rikets kuster.

Verkstadsfartyget Ran har för inskjutning af torpeder varit på expedition under en månad.

Med hvardera af 1:a kl. pansarbåten Dristigheten och torpedkryssaren Clas Ugglå hafva under omkring en månad verkstälts profurer.

Korvetten Balder och kanonbåten Svensksund hafva afslutat under år 1900 började vinterexpeditioner efter att hafva varit rustade, Balder i $5\frac{3}{4}$ och Svensksund i $4\frac{1}{2}$ månader.

För närvarande är korvetten Freja på expedition till aflågsna farvatten och kanonbåten Svensksund stationerad å rikets vestkust för bispringande af nödstålda fartyg och fiskarbåtar samt för uppehållande af ordningen på fiskeplatser.

Antalet beväringmän, som inställt sig till vapenöfning vid flottan, utgjorde år 1901:

	vid Karlskrona station.	vid Stockholms station.
till allmän tjenst inskrifne	1,334	465
› fästningstjenst ›	417	—
› annan särskild tjenst än fästningstjenst eller särskild befattning inskrifna	130	79
Summa beväringmän	1,881	544
eller tilleammans vid båda stationerna	2,425 beväringmän.	

Af ofvanstående antal öfvades:

ombord å kusteskaderns fartyg	336
› › Stockholm-eskaderns fartyg	285
› › logementsfartyg i närheten af Karlskrona	876
› › öfriga fartyg	95
under mineringsöfningar	209
å sjöbefästningarne vid Karlskrona	415
i land å flottans stationer	70
Summa vapenöfvade	2,286.

Af tillstådeskomna afgingo:

antal enligt § 105 inskrifningsförordningen hemförlofvade	132
› af annan anledning hemförlofvade	7
Summa vapenöfvade och hemförlofvade	2,425 man.

I sjökrigshögskolan, der högre kursen samt 2:a arbetsåret i allmänna kursen pågå sedan den 4 sistlidne Oktober, utgör antalet elever 17 (deraf 1 från Karlskrona artillerikår).

Vid början af läsåret 1900—1901 utgjorde antalet kadetter vid sjökrigsskolan 70, af hvilka under hösten 1901 efter aflagd officersexamen sex utnäm-

des till underlöjtnanter vid Kongl. flottan och två till underlöjtnanter i Kongl. flottans reserv; och utgör antalet elever nu 88. Dessutom hafva extra kadetter, i enlighet med kungörelsen af den 15 Februari 1901, under året antagits till ett antal af 19.

Vid exercisskolan i Karlskrona hafva 787 man (deraf i befäls- och reservbefälssklasserna 28) och vid exercisskolan i Stockholm 480 man erhållit undervisning.

I underbefälsskolan i Karlskrona har undervisning meddelats 1 reservunderlöjtnant, 16 reservofficersaspiranter och 239 man och vid Stockholms stations underbefälsskola hafva undervisats 40 man.

Vid minskolan i Karlskrona hafva 1 reservofficer, 4 reservofficersaspiranter och 30 man samt vid minskolan i Stockholm 33 man åtnjutit undervisning.

Vid Karlskrona artillerikårs skolor hafva undervisats: i rekrytskolan 126 man, i underbefälsskolan 16 man samt i konstapelnskolan 38 man.

Vid rikets navigationsskolor hafva under läsåret 1900—1901 varit inskrifna: i navigationsafdelningen 428 elever, af hvilka 200 utexaminerats såsom styrmän och 127 såsom sjökaptener, samt i maskinistafdelningen 200 elever, af hvilka 108 aflagt maskinistexamen och 75 öfvermaskinistexamen. Antalet af dem, som utan att såsom elever hafva tillhört skolorna åtnjutit undervisning derstädes, har utgjort 101, af hvilka 13 aflagt styrmans-, 11 sjökaptens-, 18 maskinist- och 3 öfvermaskinistexamen. Dessutom hafva 24 elever och 56 privatister aflagt godkänd examen i ångmaskinlära.

Navigationsskolorna.

Under år 1901 hafva nedannämnda genom Marinförvaltningen kontraherade arbeten levererats: pansarbåten Dristigheten af Lindholmens verkstads aktiebolag och Motala verkstads nya aktiebolag; pansar till pansarbåten Dristighetens rörliga 21 cm. torn samt manövertorn, af Compagnie des Hauts Fourneaux, Forges & Acières de la Marine et des chemins de fer, S:t Chamond (till en del af Fried. Krupp, Essen); pansar till pansarbåten Dristighetens kasematt och skyddsplåt till manövertornet, af aktiebolaget Bofors-Gullspång; elektriska ammunitionshissar till pansarbåten Dristigheten, af Luth & Roséns elektriska aktiebolag; elektrisk belysningsmateriel med generatorer samt elektrisk ringledning till pansarbåten Dristigheten, af elektriska aktiebolaget A. E. G.; pansar till torn för pansarbåtarna Göta och Thule samt till större delen för pansarbåten Svea, af Charles Cammell & Co., limited, Scheffield; pansar till pansarbåtarna Vasa, Äran och Tapperheten, af Fried. Krupp, Essen; tornstommar samt anordningar för sidorigtning och ammunitionstransport m. m. jemte fastsättning af pansar till kanontornen å pansarbåten Göta, af Nya aktiebolaget Atlas.

Partys-, hus- och andra byggnader.

Genom Marinförvaltningens försorg hafva kontrakt afslutats om leverans för flottans behof af följande arbeten: tornstommar samt anordningar för sido-

riktning och ammunitionstransport m. m. jemte fastsättning af pansar till kantonornen för pansarbåtarna Thule och Svea, med nya aktiebolaget Atlas; kabelutläggningsbåt för minpositionen G. E., med Motala verkstads nya aktiebolag; jagaren Mode, med firman Yarrow & Co, limited, Poplar, London; pansarbåten Manligheten, med Kockums mekaniska verkstads aktiebolag; pansar till pansarbåten Manligheten, med Fried. Krupp, Essen.

De viktigare eller mera omfattande arbeten, som under år 1901 utförts vid flottans stationer utöfver de arbeten, som äro att hänföra till fartygsmaterielens reparation, underhåll och klargöring för expedition, äro följande:

Karlskrona station:

Nybyggnaden af torpedbåtarna A och B har fortgått; nybyggnaden af 2:ne ångslupar för pansarbåten Göta har afslutats; nybyggnaden af 6 ångslupar för pansarbåtarna Vasa, Åran och Tapperheten pågår; ändringen af pansarbåten Göta för dess försättande i fullt tidsenligt skick har afslutats och en del materialier för likartad förändring af pansarbåten Thule hafva anskaffats; för ändring af pansarbåtarna Thordön och Tirfing har en del materiel anskaffats och tillverkningen af 4 ångpannor, afsedda för Thordön, påbörjats; inredning af byggnad, inrymmande matsalar, kokhus m. m. för sjömanskåren, är verkställd och en del inventarier anskaffade; förrådshus för bomullskrut med vakthus och källare äro uppförda och inredda samt skyddsvallar och tilläggsbrygga uppförda.

Stockholms station:

Nybyggnaden af torpedbåtarna N:is 79 och 81 har fortgått; nybyggnaden af ångslupar till pansarbåten Dristigheten har afslutats samt likaledes anskaffningen af timmermans- och maskininventarier till samma fartyg; nybyggnaden af ångkranpråmen N:o 7 har fortgått till skroftet; nybyggnaden af en ångslup för handminefartyget Gunhild pågår; pansarbåten Sölves ändring har afslutats; pansarbåten Folkes ändring har påbörjats; logementsfartyget Eugenie har ändrats till kasernfartyg; en rörlig plattform för 57 mm. kanoner har tillverkat och uppsatts i exercishuset.

Artillerimateriel, projektiler, torpeder m. m.

Under år 1901 har för flottans räkning anskaffats: åtskilliga kanoner samt diverse artilleri-ammunition och utredning.

För fasta minförsvaret är under året anskaffadt hufvudsakligen: diverse inventarier och utredning för minpositionerna; skärgårdstelefonmateriel; tillfällig sprängningsmateriel; bevakningsmateriel för minpositionerna; inventarier och minammunition för minförsvaret vid Göteborg; samt lysapparat för Karlskrona station.

Under år 1901 hafva sjömätningsarbeten blifvit utförda:

Sjökarteverket.

vid Gefleborgs läns kust och skärgård, der desamma dels från sistlidna års slutpunkter uti Hudiksvalls skärgård fortsatts rundt Hornslandet och norr derom till en linie ostvart ut från Stensudde, dels egt rum till sjös, tillsammans omfattande en areal af 1,13 kvadratomil i skalan 1:20,000 och 0,79 kvadratomil i skalan 1:50,000;

vid Vesternorrlands läns kust och skärgård, hvarest omkring 0,1 kvadratomil i skalan 1:20,000 blifvit uppmätt; samt

vid Norr- och Vesterbottens läns kuster och skärgårdar, der dels det återstående området norr om Piteå stad blifvit färdigvärd, dels mätningarna fortsatts från 1897 års slutpunkter vid Kinnbäcksfjärden och Rönnskär sydvart hån till Åby- och Tomfjärdarna samt dels egt rum till sjös, tillsammans omfattande en areal af 1,34 kvadratomil i skalan 1:20,000 och 0,27 kvadratomil i skalan 1:50,000.

Nettobehållningen af försålda kartor utgjorde 20,665 kronor 40 öre.

Antalet af observationsstationer, lydande under byrån, utgöres nu af 20 stationer för fullständigare meteorologiska observationer, 24 för nederbörds-Nautisk-meteorologiska byrån. mätning, 16 för hydrografiska iakttagelser, 8 för vattenhöjdmätning medelst registrerande apparater samt 5 för vattenhöjdmätning medelst observationer å pglar.

Meteorologiska observationsjournaler, förda på fartyg å aflagsnare farvatten, hafva inlemnats från 2 örlogsfartyg och 2 handelsfartyg. Sedan erforderliga utdrag af dessa journaler blifvit verkställda, komma de att afsändas till meteorologiska institutet i Utrecht.

Byråns bok- och kartsamlingar hafva blifvit på vanligt sätt förökade.

Under år 1901 hafva anskaffats dels två nya ångfyrskäpp, hvaraf det ena är förlagdt vid Östra Finngrundet och det andra vid grundet Kopparstenarne, samt ny lysapparat för fyrskäppet Almagrundet, dels ock en ny större lotsångare. Lotsverket.

Ett af reservfyrskäppen i Malmö har utrustats och utlagts utanför Trelleborg och en lysboj utlagts derstädes.

Vidare hafva anskaffats tre stycken nya klockbojar, hvaraf den ena utlagts utanför Trelleborg, den andra vid grundet Esten utanför Karlskrona och den tredje vid Kullagunnarstorpsgrundet i Öresund.

75 nya prickar och flytande sjömärken hafva tillkommit, under det att 49 indragits.

Två för sjöfarten hinderliga fartygsvrak hafva undanröjts.

Tre nya fyror utan ständig bevakning, hvaraf två för inloppet till Ursviken och en på Hafstensö, hafva blifvit uppförda.

Ny fyrbelysning med acetylgas har anordnats uti Marstrands fyr, hvilken förändrats till fyr utan ständig bevakning.

Vakanssättning inom båtsmanshållet.

Enligt från Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande inkomna uppgifter utgjorde samtliga intill den 1 November 1901 vakanssatta nummer af båtsmanshållet 5,336; och utgjorde den återstående effektiva styrkan af båtsmän samma dag 351 man.

Utfärdade författningar.

Under år 1901 hafva följande allmänna författningar blifvit på chefens för Sjöförsvarsdepartementet föredragning utfärdade, nemligen: *den 15 Februari:* kungörelse angående antagning af extra kadetter och dessas utbildning för inträde i sjökrigsskolan; *den 7 Juni:* kungörelse angående uppskof med tillämpningen i de till Sverige och Danmark gränsande farvatten af en bestämmelse i art. 9 mom. k) af nådiga förordningen angående åtgärder till undvikande af ombordläggning samt signaler för angifvande af nöd å fartyg den 9 December 1896, sådant nämnda moment lyder enligt nådiga kungörelsen den 21 December 1900; *den 18 Oktober:* kungörelse angående upphäfvande af § 23 mom. 4 i förnyade nådiga stadgan för sjökrigsskolan den 1 November 1889 samt af bilagan H till samma stadga äfvensom ändrad lydelse af §§ 60, 61, 62, 63, 64, 71 och 88 i berörda stadga samt bilagorna A och G till densamma; *den 1 November:* kungörelse angående uppsättande af ett kustartilleri; *den 29 November:* kungörelse om ändrad lydelse af § 5 mom. 2 och § 12 mom. 1 i förnyade nådiga kungörelsen den 8 Juni 1900 angående antagning af manskap vid flottans sjömanskår genom kontrakt; *samma dag:* förordning angående personalens vid lots- och fyrinrättningarne tjenstgöringsskyldighet vid flottan; *den 5 December:* kungörelse angående antagning af manskap vid kustartilleriet genom kontrakt; *samma dag:* förordning angående aflöning för sjöfullföringsområdesbefäl och för flottans värnpligtige under fredstid m. m.

Komitéerm. m.

I afseende å komitéer, som af Kongl. Maj:t på föredragning af chefen för Sjöförsvarsdepartementet blifvit tillsatta, och liknande beredningar, hvilka blifvit på grund af Kongl. Maj:ts bemyndigande af nämnde chef inkallade, är följande att meddela:

1) Kommission för afgifvande af *förslag i vissa frågor rörande minväsendet*, tillsatt den 24 Januari 1896, bestående af 6 ledamöter, nemligen varfshöfdingen vid flottans station i Stockholm, chefen för mindepartementet vid samma station, biträdande officeren vid nämnda departement, en i flottans stab tjenstgörande officer, som af sistbemälda chef dertill utses, den chefen för fasta minförsvaret biträdande miningeniör samt flottans kemist; varande genom särskilda nådiga bref föreskrifvet, att konteramiralen J. Hägg och professoren W. Cronquist fortfarande skola vara ledamöter i kommissionen, ehuru de upphört att

vara, Hägg varfschef i Stockholm och Cronquist flottans kemist. (Kommissionens ledamöter åtnjuta ingen annan ersättning än rese- och traktamentsersättning för verkställande af erforderliga arbeten utom Stockholms stations område.)

Kommissionen har under år 1901 hållit 14 särskilda sammanträden samt dervid såväl företagit praktiska försök som ock fattat beslut i afseende å en del frågor, för hvilkas utredning kommissionen tillsatts.

2) Beträffande en den 10 Februari 1899 tillsatt komité för utredning af *vissa frågor rörande flottans station i Stockholm*, hvilken komité den 31 Augusti 1900 afgifvit betänkande och förslag i fråga om första delen af uppdraget eller ävägbringande af utredning och uppgörande af förslag till nytt etablissemang för flottans härvarande station, har Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 21 September 1900 förklaradt, att med fullgörande af det komitén i öfrigt lemnade uppdrag, nemligen att verkställa utredning och inkomma med förslag om beredande af medel för det nya etablissemangt äfvensom för anordningar till underlättande af mobilisering af flottans till Karlskrona station hörande fartyg genom försäljning af Skepps- och Kastellholmarne samt galärvarfvet, skall tills vidare anstå.

3) Komité, tillsatt genom nådigt bref den 14 Juni 1901 med uppdrag att afgifva betänkande och förslag jemte kostnadsberäkningar rörande de jemkningar i den hittills följda planen för nyanskaffning af sjökrigsmateriel för svenska flottan, hvilka med afseende å sjökrigsmaterielens utveckling under den senast förflutna tiden kunde vara behöfliga. Komitén bestod af följande ledamöter: vice amiralen A. F. Hj. Klintberg (ordf.), öfverdirektören och chefen för mariningeniörstaten H. H. Lilliehöök, kommandören C. O. Olsen, kommandören C. A. M. Hjulhammar, kommandörkaptenen af 1:a graden Th. C. A. Sandström, t. f. direktören vid mariningeniörstaten C. E. G. C. Stuart, kommandörkaptenen af 2:a graden W. Dyrssen, kommandörkaptenen af 2:a graden P. J. Dahlgren samt kommandörkaptenen af 2:a graden H. G. W. Wrangel.

Komitén sammanträdde första gången den 26 Juni 1901 och afgaf underdånigt betänkande och förslag den 9 derpåföljda November, hvarefter jemlikt nådigt beslut den 31 December 1901 samma betänkande och förslag öfverlemnades till Marinförvaltningen.

4) Sedan Kongl. Maj:t den 5 Juli 1901 bemyndigat chefen för Sjöförsvarsdepartementet att för utarbetande inom nämnda departement af förslag till reglementariska föreskrifter för kustartilleriet samt till de bestämmelser i öfrigt, som vore erforderliga för genomförandet af kustartilleriets organisation och kustfästningarnas fullständiga öfverflyttning till Sjöförsvarsdepartementet, tillkalla högst fem sakkunniga personer, utsåg departementschefen öfversten och chefen för Karlskrona artillerikår A. F. Centervall, öfversten och chefen för Vaxholms artillerikår C. O. Sylvander, kommandörkaptenen af 1:a graden O. L. Beckman, kommandörkaptenen af 2:a graden W. Dyrssen och kaptenen H. W. M. von

Krusenstierna att såsom sakkunnige deltaga i utarbetandet af förslag till omförmälda föreskrifter och bestämmelser.

De sakkunnige sammanträdde första gången den 22 Juli 1901 och hafva deras arbeten sedermera utan afbrott fortgått samt ännu ej afslutats.

Ändrad benämning å Visby norra socken, landsförsamling och landskommun.

Kongl. Maj:t har den 15 Februari 1901 förordnat, att Visby norra socken, landsförsamling och landskommun skola benämnas Visby socken, landsförsamling och landskommun.

Ny köping.

Sedan Kongl. Maj:t den 27 Oktober 1899 medgifvit, att visst område vid Sollefteå handelsplats i Sollefteå socken finge under angifna vilkor såsom kommun för sig bilda en, jemväl i fattigvårdshänseende, från nämnda socken afskild köping, benämnd Sollefteå, har Kongl. Maj:t den 31 December 1901 förordnat, att berörda område skall vid ingången af år 1902 inträda i utöfningen af köpingsrättigheten samt i kommunalt och fattigvårdshänseende skiljas från Sollefteå socken.

Tillämpning å vissa områden på landet af ordningsstadgan m. fl. stadgar.

Kongl. Maj:t har förordnat:

att ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer samt helsovårdsstadgan för riket, i hvad den afser stad, skola tillämpas å visst område vid Flens jernvägsstation i Södermanlands län; å ytterligare inom Hyllie och Fosie socknar belägna områden vid Limhamns municipalsamhälle samt å vissa områden vid Kjeffinge, Furulunds och Hörs jernvägsstationer inom Malmöhus län; å visst område omkring Ludvika kyrka och jernvägsstation i Kopparbergs län; samt å visst område af Svartön i Norrbottens län;

att ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer skola i tillämpliga delar gälla inom viss del af Åsele kyrkoplats i Vesterbottens län;

att ordningsstadgan för rikets städer och helsovårdsstadgan för riket föreskrifter rörande stad skola i tillämpliga delar gälla inom vissa delar af Elmhults köping i Kronobergs län och Hesselholms köping i Kristianstads län;

att ordningsstadgan för rikets städer skall i tillämpliga delar gälla inom visst område vid Tomelilla jernvägsstation i sistnämnda län;

att byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer skola i tillämpliga delar gälla inom utsträckt område af Åby by vid Klippans jernvägsstation i Kristianstads län samt inom Skärhamns municipalsamhälle i Göteborgs och Bohus län;

att brandstadgan för rikets städer samt helsovårdsstadgans för riket föreskrifter rörande stad skola i tillämpliga delar gälla inom Gellivare municipalsamhälle i Norrbottens län;

samt att helsovårdsstadgans för riket föreskrifter rörande stad skola i tillämpliga delar gälla inom visst område vid Vännäs jernvägsstation i Vesterbottens län.

Kongl. Maj:t har under år 1901 fastställt regleringsplaner för vissa delar af staderna Torshälla, Karlstad, Ystad och Åmål, för Vinslöfs municipalsamhälles område, för vissa delar af Grästorps och Borlänge köpingar samt för municipalområdet Borgs villastad. Fastställda regleringsplaner.

Kongl. Maj:t har den 8 Februari 1901 utfärdat kungörelse angående fondmäklare i Stockholm afvensom kungörelse angående tillägg till mäklareordningen den 9 Juni 1893. Förordning angående fondmäklare i Stockholm.

Kongl. Maj:t har den 8 Februari 1901 utfärdat förnyad instruktion för Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd. Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd.

Sedan sistlidna års Riksdag beslutat att till arbetareförsäkringsfonden i riksstaten för år 1902 afsätta 1,400,000 kronor, har Kongl. Maj:t den 5 Juli 1901 förordnat, att dessa medel skola af Statskontoret förvaltas på sätt i nådiga brefvet den 15 November 1895 föreskrifvits i afseende å de af Riksdagen för år 1896 afsatta medel för ifrågavarande ändamål. Arbetareförsäkringsfonden.

Kongl. Maj:t har den 14 Juni 1901, med upphäfvande af nådiga stadgan för sinnessjuke den 2 November 1883, utfärdat förnyad nådig stadga angående sinnessjuke. Förnyad stadga angående sinnessjuke.

Den 18 Oktober 1901 har Kongl. Maj:t utfärdat dels lasarettstadga, dels sjukstugestadga, dels ock kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 2, 9, 34, 39, 40 och 41 i förnyade nådiga instruktionen för Medicinalstyrelsen den 31 December 1900. Lasarettstadga m. m.

Kongl. Maj:t har den 22 November 1901 utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse af § 6 uti nådiga instruktionen för läkare, som äro för hälso- och sjukvården inom visst område anstälde, afvensom för andre, som utöfva läkarekonsten, den 31 Oktober 1890. Instruktionen för läkare.

- Kontroll å
antidifteri-
serum. Kongl. Maj:t har den 1 November 1901 utfärdat kungörelse angående kontroll å antidifteriserum samt angående handeln med dylikt serum.
- Ny upplaga af
den svenska
farmakopén. Sedan Kongl. Maj:t den 14 December 1894 föreskrifvit, att ny farmakopé skall affattas på svenska språket, har ett af särskilda utaf Medicinalstyrelsen för ändamålet utsedde komiterade utarbetadt förslag till ny upplaga af den svenska farmakopén blifvit den 12 Augusti 1901 af Kongl. Maj:ts gilladt.
- Nya grunder
för apoteks-
varors taxe-
ring. Den 5 December 1901 har Kongl. Maj:t, med upphäfvande af gällande, genom nådigt bref den 15 November 1884 gifna bestämmelser, till efterrättelse från början af år 1902 fastställt nya grunder för apoteksvarors taxering; och har, jemlikt Kongl. Maj:ts dervid tillika meddelade föreskrift, Medicinalstyrelsen, med tillämpning af dessa grunder, den 23 i nämnda månad utfärdat ny medicinaltaxa, som äfven omfattar de veterinära läkemedlen.
- Extra pro-
vinsialläkare. Under år 1901 hafva af statsmedel beviljats bidrag till aflönande af extra provinsialläkare i Södra Unnaryds, Ramsele, Malungs, Dalarö, Burträsk, Vilhelmina, Dorotea, Degerfors, Byske, Bygdeå, Anundsjö, Rätans, Jemshögs, Rättviks, Högsäters, Rimbo, Stuguns, Norsjö, Malå, Gräsö, Tjörns, Jockmocks, Öfver Torneå och Gellivare distrikt.
- Nya apotek. Kongl. Maj:t har under år 1901 medgifvit, att nya apotek må inrättas i Sundbybergs och Djurholms köpingar, i Åhus, vid Tollarps jernvägsstation, i Limhamn, Fjellbacka, Molkom och Kil, vid Vestanfors jernvägsstation samt i Norsjö.
- Hospitals-
väsendet. Af de vid rikets hospital och asyler under år 1901 utförda arbeten märkas följande:
Vid Nyköpings hospital har det förra s. k. vestra fattighuset blifvit ombygdt, afsynadt och godkänt, så att det kan tagas i bruk. Inom samma hospital har ombyggnaden af den s. k. norra paviljongen blifvit på entreprenad utlyst, och kontrakt om arbetet uppgjort.
Kontrakt har afslutats om uppförandet af det beslutade hospitalet och asylen vid Restad, och har byggnadsarbetet der så långt framskridit, att ångpannehuset är under tak, administrationsbyggnaden uppförd till tre våningars höjd samt grunden till tre paviljonger påbörjad.
Förslag har uppgjorts till uppförande vid Hernösands hospital af nytt ekonomihus med ångpannehus samt till anordningar för uppvärmning och elektrisk belysning. Länetts paviljong för sinnessjuke har vid detta hospital blifvit förd under tak.

För Vexjö hospital hafva förslag blifvit uppgjorda till ombyggnad af hospitalets cellpaviljong, till denna paviljongs och den stora hospitalsbyggnadens förseende med ny värmeledning och elektrisk belysning samt till en asyl för manliga kriminalpatienter med 100 sängar.

Vid Lunds hospital hafva åtgärder vidtagits för vattenledningens förbättrande.

Vid Kristinehamns hospital är snickareverkstaden under ombyggnad för att inom samma hus inrymma äfven skräddare-, skomakare- och glasmästareverkstäder.

Vid 1901 års ingång uppgick antalet barnmorskor i hela riket till 2,782. Antalet barnmorskor.

Enligt af Medicinalstyrelsen år 1901 till Kongl. Maj:t afgifven berättelse angående skyddskoppymningen i riket utgjorde antalet af dem, som under år 1900 med framgång vaccinerats, 112,460. Samma år hafva 251 revaccinationer anmäls.

Under hela år 1901 har karantänsinrättningen på Kängö utanför Göteborg varit öppen och tillika varit afsedd till observationsanstalt. Kängö karantäns- och observationsanstalt.

Till Kängö hafva under året för observation anländt 7 fartyg, alla från ort i Storbritannien, som varit förklarad smittad af pest. Samtliga dessa fartyg voro destinerade till svensk hamn och å alla befans helsotillståndet godt, hvarför icke någon karantänsåtgärd erfordrades.

Kongl. Maj:t har den 30 December 1901 utfärdat kungörelse angående statsbidrag till pensionering af sjuksköterskor. Pensionering af sjuksköterskor.

Jernvägspostbefordran har anordnats å de enskilda jernvägslinierna Bjerred—Lund, Charlottenlund—Skifarp, Elfsjö—Nynäs hamn, Elmhult—Sölvesborg, Kjerstinbo—Gysinge, Långebro—Efveröd, Refteled—Gislaved, Tomelilla—Brösarp, Åkersberga—Näsby och Örebro—Pålsboda. Jernvägspostbefordran.

Under år 1901 har postkontor inrättats i Laxå, hvadan postkontorens antal vid utgången af samma år utgjorde 191, eller 1 mera än vid 1900 års utgång. De fasta postanstalterna.

Efter indragning af en del äldre och inrättande af nya poststationer uppgick vid 1901 års slut hela antalet fasta postanstalter till 2,747, eller 75 flera än vid 1900 års utgång.

Under år 1900, det senaste år, för hvilket fullständiga statistiska uppgifter föreligga, hafva, enligt anställda beräkningar, inom riket blifvit behandlade Antal postförsändelser.

273,821,837 postförsändelser af alla slag, hvilket antal vid jämförelse med nästföregående år utvisar en tillökning af 3,6 procent.

Särskildt har beräknats, att på grund af abonnement blifvit genom postverket fortskaffade 150,560,584 nummerekemplar tidningar och tidskrifter, hvilket utvisar en tillökning af 2,5 procent.

Regimente för postiljonskupéerna, m. m. Under den 20 Mars 1901 har af Generalpoststyrelsen utfärdats reglemente för postiljonskupéerna i riket angående postförsändelsers behandling, samt i sammanhang dermed meddelats vissa föreskrifter beträffande s. k. fackpost, som beledsagas af vaktbetjent.

Sjömäns penningeförsändningar från utrikes ort. Kongl. Maj:t har den 26 April 1901 meddelat ändrade bestämmelser för befordran af svenska sjömäns penningeförsändningar från utrikes ort.

Instruktionen för Generalpoststyrelsen. Genom nådig kungörelse den 21 Juni 1901 har i den för Generalpoststyrelsen gällande instruktion ändrad lydelse gifvits åt vissa §§, innefattande bestämmelser i fråga om föredragning inför styrelsen, ärendenas afgörande, handläggning af ärenden i generalpostdirektörens frånvaro, m. m.

Utvexling af inkasseringshandlingar med Portugal och vissa österrikiska postanstalter i Turkiet m. m. Under år 1901 har anordnats dels utvexling af inkasseringshandlingar, genom postverkens förmedling, mellan Sverige och Portugal samt mellan Sverige och vissa österrikiska postanstalter i Turkiet, dels ock utvexling af bref med angifvet värde mellan Sverige och britiska kolonien Malta äfvensom tyska postanstalter i Marocko.

Posthusbygget i Stockholm. Byggnadsarbetena för nytt posthus i Stockholm hafva äfven under år 1901 oafbrutet fortgått.

Skydd mot förfälskning eller missbruk för ön Cubas m. fl. länders frimärken m. m. Genom Kongl. Maj:ts den 22 November 1901 utfärdade kungörelse har beredts skydd mot förfälskning eller missbruk för ön Cubas, britiska skyddsområdet Bechuanalands samt britiska kolonierna Syd-Rhodesiens och Zanzibars frimärken och andra frankostämplar.

Statstelegrafnätet. Inom statstelegrafnätet, som vid 1900 års slut omfattade 9,202 kilometer stolplinier och 27,992 kilometer trådledningar, hafva genom de under år 1901 utförda arbeten tillkommit omkring 400 kilometer linier och 700 kilometer trådledningar, så att telegrafnätet vid 1901 års slut upptog i linier och kablar omkring 9,600 kilometer samt i ledningar omkring 28,700 kilometer.

Nyinrättade telegrafstationer. Jemlikt dertill erhållna nådiga bemyndiganden hafva under år 1901 nya telegrafstationer inrättats i Hvetlanda i Jönköpings län, i Kiruna i Norrbottens län och i Klippan i Kristianstads län.

Vid telefonstationerna å 47 orter inom riket har anordnats expedition för utväxling af telegram på svenska språket till och från orter i Sverige, Norge och Danmark, hvaremot dylik expedition upphört vid 15 telefonstationer.

Telegram-expedition vid telefonstationer.

För befordran af telegram, affattade på svenska språket, till stationer i Sverige, Norge och Danmark hafva telegraminlemningsställen öppnats på 8 platser.

Telegraminlemningsställen.

I förbindelse med telegrafnätet hafva blifvit satta 20 jernvägsstationer för korrespondens inom riket samt med Norge och Danmark och 20 för allmän internationel korrespondens. Derjemte hafva 24 jernvägstelegrafstationer, som förut varit öppna allenast för skandinavisk korrespondens, upplåtits jemväl för internationel telegramväxling.

Jernvägsstationer i förbindelse med telegrafnätet.

Statstelegrafstationerna i riket, med inberäkning af 7 rikstelefonstationer, utgjorde vid 1901 års utgång 182; och voro då med dem förbundna 581 telefonstationer för befordran af telegram på svenska språket till och från orter i Sverige, Norge och Danmark, 1,330 jernvägstelegrafstationer samt 2 på bekostnad af enskilda personer anordnade telegrafiska förbindelser, så att hela antalet af rikets i förbindelse med hvarandra stående telegrafanstalter vid slutet af samma år uppgick till 2,095.

Antalet telegrafanstalter i riket.

Under år 1900, det senaste för hvilket fullständig statistik är upprättad, hafva befordrats 2,506,319 taxerade telegram, deraf 1,252,848 inländska, 889,216 till eller från utlandet samt 364,255 transiterande telegram.

Telegramväxlingen.

Rikstelefonnätet, som vid 1900 års slut omfattade 11,833 kilometer stolplinier samt 46,631 kilometer dubbeltrådiga och 1,764 kilometer enkeltrådiga förbindelseledningar, har genom de under år 1901 utförda byggnadsarbeten ökats, förutom med abonnentlinier och abonnentledningar, med omkring 800 kilometer stolplinier och omkring 5,300 kilometer dubbeltrådiga förbindelseledningar, men genom rasering eller ombyggnad minskats med 218 kilometer enkeltrådiga förbindelseledningar, så att rikstelefonnätet vid 1901 års utgång omfattade i linier omkring 12,600 kilometer samt i förbindelseledningar omkring 53,550 kilometer, deraf enkeltrådiga omkring 1,550 kilometer och dubbeltrådiga omkring 52,000 kilometer.

Statens telefontförbindelser.

Under år 1901 hafva för statens räkning inköpts de enskilda telefonnäten i Sköfde och Rognäs.

Inköpta telefonnät.

Telefonappa- Antalet af de i telegrafverkets telefontät uppsatta telefonapparater har un-
rater. der år 1901 ökat med omkring 5,500; och utgjorde sammanlagda antalet af nämnda apparater vid årets slut omkring 57,500.

Ny telegraf- En ny telegrafledning af 3 mm. koppartråd mellan Stockholm och Luleå,
ledning Stock- hvilken år 1900 påbörjades, har under år 1901 fullbordats. Den nya led-
holm—Luleå. ningen är framdragen en annan väg än öfriga telegrafledningar till Norrland, hvarigenom risken för det nordliga Sveriges afstängande genom liniefel från det öfriga landet i hög grad minskats.

Nya telefon- Af de telefonförbindelseledningar, för hvilkas utförande 1899 års Riksdag
förbindelse- anslagit medel, hafva en betydlig del under år 1901 nått sin fullbordan, hvarigenom
ledningar. telefontrafiken inom landet väsentligen underlättats.

Vexel- och Antalet vaxel- och centraltelefonstationer har under år 1901 ökat med 75;
centraltelefon- och utgjorde hela antalet dylika stationer vid årets utgång 1,140.
stationer.

Vaxlade tele- Under år 1900, det senaste för hvilket fullständig statistik blifvit upp-
fonsamtal. rättad, har antalet telefonexpeditioner uppgått till 136,034,185, deraf 685,434 utgjorts af telefonerade telegram och återstoden af samtal.

Befordran af Kongl. Maj:t har den 29 November 1901 utfärdad kungörelse angående
lokalelgram. utsträckt rättighet till befordran af lokalelgram.

Fullbordade Bland de med statsmedel understödda väg- och vattenbyggnadsarbeten hafva,
och godkända enligt uppgift af Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen, under år 1901 såsom
arbeten. fullbordade af styrelsen godkänts:

48 st. väganläggningar, omfattande en längd af 24,181 nymil, för hvilka kostnaden beräknats till 690,489 kronor, hvaraf såsom statsanslag utgått 460,702 kronor;

7 st. broarbeten, för hvilka kostnaden beräknats till 160,370 kronor, hvaraf såsom statsanslag utgått 106,700 kronor; samt

3 st. hamnarbeten, för hvilka kostnaden beräknats till 168,600 kronor, hvaraf såsom statsanslag utgått 112,300 kronor.

Koncessioner Kongl. Maj:t har under år 1901 beviljat koncession å följande jernvägs-
å enskilda anläggningar:
jernvägar. från Malmö—Genarps jernvägsaktiebolags jernvägs hufvudspår i närheten af Bara station till lägenheten Bokskogen, med längd 1,164 kilometer och spårvidd 1,485 meter;

från Valdemarsvik till Söderköping jemte hamnspår till sjön Yxningen, med längd 41,6 kilometer och spårvidd 0,891 meter;

från Läckeby station å Kalmar—Berga jernväg till Alsterbro, med längd 30,4 kilometer och spårvidd 0,891 meter;

från Skepparslöf till sektionsnummer 14,550 kilometer vid Hedentorp å Östra Skånes jernvägsaktiebolags jernväg mellan Efveröd och Kristianstad, med längd 5,11 kilometer och spårvidd 1,435 meter;

från Falköping-Rantens station å vestra stambanan öfver Ulricehamn och Limmared till Landeryds station å Halmstad—Nässjö jernväg, med längd 129,4 kilometer och spårvidd 1,435 meter;

från Göteborg till Särö, med längd 25,17 kilometer och spårvidd 1,435 meter, samt

från statens jernvägars södra station i Örebro till Örebro pappersbruks aktiebolags område vid Skebäck, med längd 3,68 kilometer och spårvidd 1,435 meter.

Under år 1901 hafva för allmän person- och godstrafik upplåtits: bispåret Tierp—Tierpsån till Upsala—Gefle jernväg, med längd 1,1 kilometer och spårvidd 1,435 meter;

För trafik öppnade enskilda jernvägar.

Uttersberg—Riddarhyttans jernvägs bispår till Krampens station å statsbanan Krylbo—Örebro, med längd 1,6 kilometer och spårvidd 1,093 meter;

delen Efveröd—Hedentorp af Östra Skånes jernvägsaktiebolags jernväg Efveröd—Kristianstad, med längd 15,3 kilometer och spårvidd 1,435 meter;

delen Kjerstinbo—Gysinge af Sala—Gysinge—Gefle jernväg, med längd 7,9 kilometer och spårvidd 1,435 meter;

Sölvesborg—Olofström—Elmhults jernvägsaktiebolags jernväg mellan Sölvesborg och Elmhult, med längd 71,8 kilometer och spårvidd 1,435 meter;

aktiebolagets Södra Roslags kustbana jernväg mellan Näsby och Åkersberga, med längd 16,1 kilometer och spårvidd 0,891 meter;

delen Kohagsviken—Svalnäs af Kohagsviken—Ösby jernväg, med längd 1,6 kilometer och spårvidd 0,891 meter;

förbindelsespåret mellan Frövi—Ludvika och Örebro—Köpings jernvägar, med längd 1,3 kilometer och spårvidd 1,435 meter;

Lund—Bjerreds spårvägsaktiebolags spårväg mellan Lund och Bjerred, med längd 11,0 kilometer och spårvidd 1,435 meter;

jernvägsaktiebolagets Ystad—Skifarp jernväg mellan Skifarp och Charlottenlund, med längd 11,4 kilometer och spårvidd 1,435 meter;

jernvägsaktiebolagets Ystad—Brösarp jernväg mellan Tomelilla och Brösarp, med längd 29,8 kilometer och spårvidd 1,435 meter;

Helsingborg—Råå—Ramlösa jernvägsaktiebolags hamnspår i Råå, med längd 0,4 kilometer och spårvidd 0,800 meter,

Halmstad—Nässjö jernvägsaktiebolags jernväg från Reftaled å Halmstad—Nässjö jernväg till Gislaved, med längd 18,4 kilometer och spårvidd 1,435 meter:

Stockholm—Nynäs jernvägsaktiebolags jernväg från Nynäs hamn till Elfsjö station å statsbanan med längd 55,4 kilometer och spårvidd 1,435 meter.

Längden af för trafik öppnade jernvägar och bandelar, som vid 1900 års slut utgjorde 7,520,7 kilometer, har sålunda under år 1901 ökat med 243,0 kilometer, hvadan alltså totallängden vid 1901 års slut uppgick till 7,763,7 kilometer.

Af de enskilda jernvägarne äro 169 lokomotivbanor med 7,749,9 kilometers längd och 5 hästbanor med 13,8 kilometers längd.

Af lokomotivbanorna hafva:

101 st. med en längd af 5,064,3 km. en spårvidd af 1,435 m.	
1 » » » » » 18,2 » » » » 1,188 »	
2 » » » » » 49,9 » » » » 1,093 »	
12 » » » » » 501,1 » » » » 1,067 »	
46 » » » » » 1,861,3 » » » » 0,891 »	
2 » » » » » 150,0 » » » » 0,802 »	
5 » » » » » 105,1 » » » » 0,600 »	
169 st.	Summa 7,749,9 kilometer.

Statens jernvägstrafik. Under år 1901 har ingen förändring skett i statsbanornas vid 1900 års slut trafikerade längd, 3,849 kilometer.

Bruttoinkomst. Bruttoinkomsten af statsbanornas trafik belöpte sig för år 1901 till omkring 45 millioner kronor.

Till Statskontoret levererade trafikmedel. Af statens jernvägars trafikinkomster hafva under år 1901 till Statskontoret inlevererats 8 millioner kronor.

Nytt aflöningsreglemente. Kongl. Maj:t har den 3 Maj 1901 utfärdat förnyadt nådigt aflöningsreglemente för tjenstemän och betjente vid statens jernvägar.

Distriktsindelingen vid statens jernvägar. Kongl. Maj:t har den 15 November 1901 bestämt, att statens jernvägar, med inberäkning af den af staten trafikerade Örebro—Svartå banan, skola från ingången af år 1902 fördelas på fem distrikt.

Ändring i instruktionen för Jernvägsstyrelsen. Kongl. Maj:t har den 15 November 1901 utfärdat kungörelse om ändring af 14, 64, 65, 68 och 79 §§ i nådiga instruktionen för Jernvägsstyrelsen med underlydande distriktsförvaltningar den 15 Oktober 1897.

Kongl. Maj:t, som ansett det vara lämpligt att vid en så ekonomiskt omfattande och på näringslivets skilda grenar inverkan förvaltning, som den Jernvägsstyrelsen har att ombestyras, tillfälle lemnas styrelsen att inhemta yttranden af sakkunnige inom skilda områden, men funnit nödigt att någon tids erfarenhet vinnes, innan fastare anordningar i detta hänseende vidtagas, har den 5 December 1901 föreskrifvit, att under åren 1902—1904 skall försöksvis inrättas ett jernvägsråd med uppgift att lemna upplysningar och råd i ärenden, som angå förhållandet mellan statens jernvägar och trafikanterna å dessa eller i samtrafik med dem stående jernvägar, och i sådant afseende: a) afgifva yttranden i alla af Kongl. Maj:t till jernvägsrådet hänskjutna frågor, b) granska och yttra sig öfver förslag till ändrade bestämmelser rörande taxa, trafikreglemente och hufvudsakliga grunder för tåganordningen eller om andra dylika ämnen, då sådana förslag till jernvägsrådet från Jernvägsstyrelsen öfverlemnas, samt c) i förekommande fall sjelft framställa förslag till åtgärder uti de i mom. b) omförmälda hänseenden; och har Kongl. Maj:t i sammanhang härmed meddelat bestämmelser i fråga om jernvägsrådets sammansättning och arbetssätt m. m.

Inrättande af ett jernvägsråd.

Kongl. Maj:t har den 5 December 1901 utfärdat kungörelse angående vissa ändringar i den till taxan för transporter å statens jernvägar hörande, genom nädligt bref den 29 Maj 1896 fastställda godsindelning.

Ändringar i den till taxan för transporter å statens jernvägar hörande godsindelning.

Å statsbanan Krylbo—Örebro, hvilken öppnades för allmän trafik den 11 December 1900, hafva under år 1901 utförts en del kompletteringsarbeten, och vid statsbanan mellan Boden och Ytter-Morjärv hafva arbetena hufvudsakligen bedrifvits å sträckan Småsel—Ytter-Morjärv, hvarvid spåret framdragits till sistnämnda ställe. Hvad beträffar statsbanebyggnaderna Gellivare—riksgränsen och Göteborg—Skee, hafva under år 1901 arbetena pågått å den förra utefter banans hela längd och spåret framdragits till Nuoljafjellet eller i det närmaste 200 kilometer från Gellivare, och å den senare mellan Uddevalla och Skee, hvarjemte utstakning för och upprättande af definitiv plan för bandelen Uddevalla—Skafteröd verkstälts.

Statens jernvägsbyggnader.

Förslag till provisoriskt förändrande af Stockholms centralstation och norra station äfvensom till anläggande af en godsstation vid Norrtull och en rangeringsbangård vid Tomtebodas har under år 1901 af Jernvägsstyrelsen till Kongl. Maj:t afgifvits, hvarjemte utarbetats förslag till vestra stambanans omläggning på sträckningen från Igelsta öfver Södertelje till Saltskog.

Dessutom hafva verkstälts ej mindre undersökningar och kostnadsberäkningar för ny inledning till Stockholm af vestra stambanan dels öfver Fittja, Vårby och Essingeöarna, dels öfver Mälareöarna än äfven åtskilliga andra af 1901 års bangårdskomité begärda utredningar.

Angående upphäfvande af skyldigheten att vid besvär anföra i vissa mål ställa borgen för kostnad och skada. Kongl. Maj:t har den 1 November 1901 utfärdat förordning om upphäfvande af skyldigheten att ställa borgen för kostnad och skada vid besvär anförande i vissa mål ställa borgen för kostnad och skada.

Angående underrättelse till redogörare och utmätningmän om böters eller vitens nedsättande. Den 29 November 1901 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående underrättelse till redogörare och utmätningmän om böters eller vitens nedsättande hos Konungens Befallningshafvande.

Förordningen angående expeditionslösen. Kongl. Maj:t har utfärdat särskilda kungörelser *dels* den 14 Juni 1901 om ändring i vissa delar af förnyade förordningen angående expeditionslösen den 7 December 1883, *dels och* den 29 November 1901 angående ändrad lydelse af § 10 i samma förordning.

Afskrift ur fartygsregistret. Den 27 September 1901 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse i fråga om sättet för infordrande af afskrift ur fartygsregistret vid behandling af ärenden rörande inteckning i fartyg.

Komitéer och kommissioner. 1. Den af Kongl. Maj:t den 16 Juli 1897 tillsatta komitén för Sveriges deltagande i 1900 års verdensutställning i Paris har under år 1901 utgjorts af samma ledamöter som vid 1900 års utgång.

Rörande komiténs verksamhet under år 1901 har dess ordförande meddelat, att komitén, hvars hufvudsakliga verksamhet infallit under de närmast föregående åren, under år 1901 haft att verkställa en del efterarbeten och komme att, så snart dessa hunnit helt och hållet afslutas — hvilket dock först kunde ske under innevarande år — till Kongl. Maj:t afgifva en fullständig redogörelse i ett sammanhang för hela sin verksamhet; att de komitén efter verdensutställningens afslutande åliggande efterarbeten hufvudsakligen varit af sådan beskaffenhet, att de måst utföras af generalkommissarien, komiténs sekreterare och öfrige tjänstemän; samt att komiténs förvaltningsutskott af sådan anledning under år 1901 haft endast tre sammanträden för behandlande af vissa ekonomiska frågor, utan att komitén i sin helhet under året någon enda gång behöft sammankallas.

2. Komitén för afgifvande af underdånigt utlåtande och förslag till bestämmelser i fråga om inrättande af förliknings- och skiljenämnder i tvister mellan arbetsgifvare och arbetare, hvilken komité af Kongl. Maj:t tillsatts den 19 Maj 1899, bestod, då densamma under sistlidna år afslutade sina arbeten, af samma ledamöter som vid årets början.

Sedan en minoritet inom komitén för affattande af sin reservation sammanträdte den 28 Januari samt den 5, 7, 8, 11, 12, 14, 16 och 22 Februari 1901, höll komitén den 25 sistnämnda månad sitt slutsammanträde, hvarefter komitén den 4 derpåföljande April till Civildepartementet ingaf sitt betänkande med förslag till förordning angående medling i arbetstvister jemte en af komiténs sekreterare utarbetad redogörelse angående förlikning och skiljedom i arbetstvister i utlandet.

3. Den af Kongl. Maj:t den 2 Juni 1899 tillsatta komitén för utarbetande af förslag till nya stater för post- och telegrafverken har under år 1901 afslutat sina arbeten, utan att någon förändring i komiténs sammansättning under samma år egt rum.

Under år 1901 har komitén sammanträdte in pleno å följande tider: 15 Januari—7 Februari, 20 och 26 Mars, 15, 22, 23, 27 och 30 April, 3 och 11 Maj, 20 Maj—1 Juni, 15 Juni—21 Juni samt 14 Oktober—7 November, hvarjemte en särskild delegation af komitén varit i verksamhet från och med den 8 Februari till och med den 1 Juli, jemväl å de tider, då komitén icke sammanträdte in pleno. Dessutom har komiténs ordförande, ej mindre under tiden 2 Juli—16 Augusti, då han såsom t. f. generalpostdirektör begagnat sig af semester, egnat sig åt komitéarbetet, än äfven under den följande tiden till och med den 13 Oktober varit för komiténs räkning sysselsatt, dels ensam, med erforderliga kanslibiträden, dels jemte en eller flera särskilda delegerade bland komiténs ledamöter.

Med underdånig skrifvelse den 31 Oktober 1901 har komitén afgifvit betänkande och förslag, såväl hvad post- som telegrafverket angår.

4. Äfven den på grund af Kongl. Maj:ts nådiga bemyndigande den 20 Maj 1898 tillkallade kommissionen för utarbetande inom vederbörande statsdepartement af förslag till bestämmelser rörande villkoren för anläggning och begagnande af elektriska ljus- och kraftledningar har under år 1901 — utan förändring af kommissionens sammansättning — fullgjort sitt uppdrag, efter att då hafva varit samlad från och med den 18 Februari till och med den 9 Mars samt från och med den 25 April till och med den 4 Maj.

Den 25 i sistnämnda månad inkom till Civildepartementet kommissionens underdåniga betänkande, innefattande dels förslag till nådig kungörelse angående hvad iakttagas bör vid sökande af tillstånd för vissa elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverföring, dels förslag till nådig kungörelse angående tillsyn öfver elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverföring, dels ock förslag till nådig kungörelse angående säkerhetsföreskrifter för elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverföring, jemte motiv.

5. Den på grund af nådigt bemyndigande den 19 Maj 1899 tillkallade kommissionen för utarbetande inom vederbörande statsdepartement af förslag till ändring i gällande stadganden angående tillhandahållande af tidningar ge-

nom postverkets försorg har till sin sammansättning under år 1901 icke undergått någon förändring.

Denna kommission har nämnda år sammanträdtt under tiden från och med den 10 Januari till och med den 4 Mars, då kommissionen avslutat sina arbeten, hvarförutom kommissionens ledamot Aktuarien F. A. A. Grönwall, som tillika tjänstgjort såsom sekreterare, varit för kommissionens räkning sysselsatt under tiden 1—9 Januari.

Det af kommissionen afgifna utlåtande med förslag till nådig kungörelse angående villkoren för postbefordran af tidningar m. m. inkom till Civildepartementet den 4 Mars.

6. Med anledning af de stora kostnaderna för genomförande af ett utaf Jernvägsstyrelsen afgifvet förslag till omgestaltning af bangårdsförhållandena i och invid Stockholm har Kongl. Maj:t den 8 Mars 1901 uppdragit åt en komité af sakkunnige män att, med särskild tagen hänsyn dertill, huruvida icke ifrågasvarande bangårdsförhållanden kunde för mindre kostnad på ett för trafikens behöriga ombesörjande och hufvudstadens intressen likväl tillfredsställande sätt ordnas, till Kongl. Maj:t inkomma med underdånigt yttrande i anledning af såväl Jernvägsstyrelsens berörda förslag som äfven af styrelsen ifrågasatt förändrad inledning till hufvudstaden af vestra stambanan, samt att dervid tillika taga i öfvervägande vissa uttalanden rörande annan sträckning af nämnda stambana än den af Jernvägsstyrelsen förutsatta, äfvensom att, derest annat sätt för frågornas lösning än det af Jernvägsstyrelsen föreslagna syntes komitén böra förekomma, derom afgifva förslag.

Till ordförande i denna komité förordnades: generaldirektören och chefen för Jernvägsstyrelsen C. F. T. Nordström samt till ledamöter: grosshandlanden C. Bengtson, generalkonsuln E. Fränkel, grosshandlanden C. F. Liljewalch, dåvarande öfverstelöjtnanten R. E. Ossbahr, verkställande direktören vid Stockholm—Vesterås—Bergslagens nya jernvägsaktiebolag F. V. H. Pegelow, hemmansegaren P. Pehrsson i Törneryd, godsegaren H. P. P. Tamm och distriktschefen Grefve C. O. Taube.

Enligt hvad komiténs ordförande meddelat har komitén under året dels haft särskilda sammanträden under April, Maj och November månader, dels och varit samlad under tiden från och med den 9 till och med den 24 Oktober samt från och med den 4 till och med den 6 December, hvarjemte en komiténs underafdelning sammanträdtt i Augusti månad samt varit samlad under tiden från och med den 6 till och med den 12 September.

För komiténs räkning hafva under året verkstälts dels undersökningar och kostnadsberäkningar rörande olika förslag till förändrad ingångslinie för den söderifrån till Stockholm inkommande statsbanan med utgångspunkter från Gnesta och från Saltskog, dels vissa utredningar rörande trafikförhållandena i Stockholm och å bandelen Stockholm—Saltskog och dels utredningar och kost-

nadsberäkningar rörande relativt provisoriska anordningar å Stockholms centralstation och norra station, hvarjemte komitéen granskat ett af Jernvägsstyrelsen på grundvalen af sistberörda utredningar uppgjort underdånigt förslag till provisoriska anordningar å senast angifna stationer äfvensom förslag till gods-bangård vid Norrtull och rangeringsbangård vid Tomtebodå.

Derjemte pågå för komitéens räkning undersökningar och kostnadsberäkningar för särskilda förslag till förändrade stationsanordningar af mera permanent natur inom sjelfva hufvudstaden.

7. Kongl. Maj:t har den 24 Maj 1901 förordnat en komité med uppdrag att verkställa utredning, huruvida, på hvad sätt och i hvad mån nödig sabbats-hvila, der sådan ej redan medgifvits, må kunna beredas åt tjenstemån och be-tjente vid postverket, statens jernvägar samt statens telegraf- och telefonväsen; och har Kongl. Maj:t förordnat till ordförande i denna komité t. f. post-inspektören U. F. Zachrisson samt till ledamöter direktören vid Stockholms centraltelegrafstation N. R. Curman och byrådirektören vid statens jernvägar K. G. A. Welin.

I fråga om komitéens verksamhet under år 1901 har dess ordförande i skrif-velse den 16 December 1901 meddelat, att, sedan komitéen under samfålda sammanträden arbetat under tiden från och med den 28 Juni till och med den 15 derpåföljande Juli, komiterade derefter intill den 11 November arbetat hvar för sig med affattande och utsåndande af frågeformulår, om hvilkas innehåll komitéen samfåldt enat sig i princip, anställandet af vissa af uppdraget i öfrigt föranledda undersökningar, bearbetandet af till komiterade inkommet material m. fl. förberedande åtgårder; att komitéen från och med den 11 No- vember utan afbrott arbetat in pleno; att det statistiska material, som komitéen aktat nödigt införskaffa för frågans utredning och som blifvit mycket omfattande, vore i hufvudsak slutbehandladt, ehuru visserligen en del detaljarbeten i sådant hänseende ånnu återstode; samt att komitéen vore sysselsatt med utarbetandet af betånkande och förslag i åmnet.

8. Kongl. Maj:t har den 22 November 1901 förordnat landshöfdingen grefve H. E. G. Hamilton, landssekreteraren H. L. Uddén och länsmannen R. Hagen att inom Civildepartementet bitråda med utredning af frågan om er-forderliga förändrade anordningar betråffande landtpolisen.

Kommissionen har påbörjat ifrågavarande utredning och för sådant ånda-mål sammanträdt under tiden från och med den 2 till och med den 7 De-cember.

Riksbankens styrelse och förvaltning. Kongl. Maj:t har den 5 Juli 1901 utfärdat kungörelse i anledning af Riksdagens beslut angående Riksbankens styrelse och förvaltning.

Ändring i lagen för Sveriges Riksbank. Kongl. Maj:t har den 3 Maj 1901 utfärdat lag angående ändrad lydelse af 6, 7, 8, 41 och 42 §§ i lagen för Sveriges Riksbank den 12 Maj 1897.

Utsträckning af tiden för anmälan om inlösen af kronotonde, som innehafves under enskild eganderätt. Den 7 Juni 1901 utfärdade Kongl. Maj:t kungörelse angående utsträckning af tiden för anmälan om inlösen af kronotonde, som innehafves under enskild eganderätt.

Dyrtidstillägg åt en del tjänstemän och betjente. Kongl. Maj:t har den 31 Maj 1901 utfärdat kungörelse angående dyrtidstillägg för samma år åt en del tjänstemän och betjente.

Förbud mot anbringande af vissa stämplor eller märken å förgyllda m. fl. arbeten af oädel metall m. m. Den 30 Mars 1901 har Kongl. Maj:t utfärdat förordning angående förbud mot anbringande af vissa stämplor eller märken å flera arbeten af oädel metall m. m.

Ändringar i taxan för lösen af medaljer vid Kongl. Myntverket den 26 November 1897. Kongl. Maj:t har den 5 Juli 1901 utfärdat kungörelse angående vissa ändringar i taxan för lösen af medaljer vid Kongl. Myntverket den 26 November 1897.

Myntverket. Vid Myntverket hafva under år 1901 blifvit utmyntade:

Guldmynt:	20-kronor	Kr. 4,533,580: —
	10-kronor	» 2,132,860: —
	5-kronor	» 545,930: —
Silfvermynt:	1-kronor	» 270,906: —
Bronsmynt:	5-ören	» 22,083: —
	2-ören	» 28,304: —
	1-ören	» 30,747: —,

hvarjente under samma tid från Myntverket, hufvudsakligen till landsorten, utvexlats:

	i silfvermynt	Kr. 2,970,300: —
	i bronsmynt	» 84,750: —,

samt under enahanda tid preglats 16,907 stycken medaljer till värde af 73,587 kronor 5 öre.

Kongl. Maj:t har den 24 Maj 1901 utfärdat kungörelse angående skyldighet för redare af fartyg om 20 tons drägtighet och derutöfver att afgifva statistiska uppgifter.

Skyldighet för redare af fartyg om 20 tons drägtighet och derutöfver att afgifva statistiska uppgifter.

Den 18 Oktober 1901 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående registrering af svenska fartyg.

Registrering af svenska fartyg.

Kongl. Maj:t har den 11 Oktober 1901 utfärdat kungörelse angående förändrad lydelse af 1 § i nådiga kungörelsen angående hvad till beredande af kännedom om olycksfall i arbete iakttagas bör den 24 Januari 1896.

Förändring i kungörelsen angående hvad till beredande af kännedom om olycksfall i arbete iakttagas bör.

Kongl. Maj:t har under år 1901 beviljat 31 utländingar tillstånd att i riket idka handel eller annan näring.

Tillstånd för utländingar att i riket idka handel m. m.

Från det af Riksdagen för år 1901 beviljade anslag för beredande åt sjömanshusen af skäligen ersättning för dem åliggande bestyr med värnpligtiges inskrifning och redovisning samt med utarbetande af sjöfartsstatistiska uppgifter hafva bidrag tilldelats 43 sjömanshus.

Bidrag till sjömanshusen.

Kongl. Maj:t har den 14 Juni 1901 utfärdat kungörelse angående ändring i 8 § i gällande förordning angående stämpelafgiften.

Ändring i förordningen angående stämpelafgiften.

Kongl. Maj:t har den 3 Maj 1901 utfärdat kungörelse angående viss ändring i nådiga förordningen angående behandlingen af extra ordinarie afskrifningsfrågor och anmärkningsmål den 11 December 1830.

Ändring i förordningen angående behandlingen af extra ordinarie afskrifningsfrågor m. m.

Kongl. Maj:t har den 25 Januari 1901 utfärdat kungörelse angående åtgärder för åstadkommande af kontroll öfver förvaltningen af vissa donationer och stiftelser.

Kontroll öfver förvaltningen af vissa donationer och stiftelser.

Den 22 Februari 1901 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående vissa räkningsförteckningar förseende med innehållsförteckningar.

Vissa räkningsförteckningar förseende med innehållsförteckningar.

Bevilling af fast egendom samt af inkomst. Kongl. Maj:t har den 8 Mars 1901 utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse af 1 och 7 §§ i förordningen angående bevilling af fast egendom samt af inkomst.

Den 14 Juni samma år utfärdade Kongl. Maj:t kungörelse angående den vid 1901 års riksdag åtagna bevilling af fast egendom samt af inkomst.

Sistnämnda dag har Kongl. Maj:t jemväl utfärdat förordning angående särskild tilläggsbevilling för år 1901.

Ändring i förordningen angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 2 December 1892. Kongl. Maj:t har den 14 Juni 1901 utfärdat kungörelse angående ändring i § 3 af nådiga förordningen angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 2 December 1892.

Ändringar i den för Kammarrätten gällande instruktion. Den 15 November 1901 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående förändrad lydelse af §§ 2, 3, 24, 28, 29 och 35 i den för Kongl. Maj:ts och Rikets Kammar rätt den 14 November 1879 fastställda förnyade nådiga instruktion.

Upphävande af skyldigheten att ställa borgen för kostnad och skada vid besvärs anförande i vissa af Kammarrätten handlagda mål. Kongl. Maj:t har den 30 December 1901 utfärdat förordning angående upphävande af skyldigheten att ställa borgen för kostnad och skada vid besvärs anförande i vissa af Kammarrätten handlagda mål.

Bestämmelser i fråga om åstadkommande af statistiska uppgifter öfver utförseln af gods från Sverige till Norge landvägen. Kongl. Maj:t har den 22 Mars 1901 utfärdat kungörelse angående vissa bestämmelser i fråga om åstadkommande af statistiska uppgifter öfver utförseln af gods från Sverige till Norge landvägen.

Stapelstads- samt nederlags- och transitupplagsrätt. Stapelstads- samt nederlags- och transitupplagsrätt. Kongl. Maj:t har den 26 April 1901 beviljats staden Eskilstuna; hvarjemte, sedan staden Strömstad fullgjort stadgade vilkor för åtnjutande af transitupplagsrätt, sådan rätt får i nämnda stad begagnas.

Sjöfarten och gränstrafiken mellan Sverige och Norge. Kongl. Maj:t har den 10 Maj 1901 låtit utfärda förordning angående vissa bestämmelser rörande sjöfarten och gränstrafiken mellan Sverige och Norge, att,

der icke annorlunda stadgas, lända till efterrättelse till och med den 15 Maj 1902.

Kongl. Maj:t har den 27 September 1901 låtit utfärda kungörelse angående fortsatt tillämpning af tulltaxan den 24 Oktober 1898 med vissa ändringar. Tulltaxan.

Den 15 November 1901 har Kongl. Maj:t meddelat föreskrifter angående tullbehandlingen af gods, som med ångfartyg, underhållande regelbunden förbindelse mellan Sassnitz och Trelleborg, ankommer till sistnämnda stad för vidare befordran å jernvägen Malmö—Kontinenten. Tullbehand-
ling af gods,
som från Sass-
nitz ankommer
till Trelleborg.

Enligt nådigt bemyndigande har Generaltullstyrelsen förflyttat den vid Djekneliden inom Vermlands län anordnade tullstation till det inom samma län belägna hemmanet Medskogen samt förordnat, att tullstationen skall benämnas tullstationen i Medskogen. Flyttning af
tullstation.

Antalet postanstalter, hvilka såsom postsparbankskontor betjena allmänheten med emottagande och utbetalande af postsparbanksmedel, utgjorde vid utgången af November månad 1901 2,723, hvarjemte sparmärkesförsäljningsstälernas antal uppgick till 4,343, deraf 2,731 postanstalter. Postsparban-
ken.

Antalet delegare i Postsparbanken utgjorde vid 1901 års början 566,805. Under tiden 1 Januari—30 November hafva tillkommit 73,601, under det att 54,435 afgått genom uttagande af samtliga inestående medel. Delegareantalet utgjorde fördenskull sistnämnda dag 585,971.

Under tiden 1 Januari—30 November 1901 insattes i Postsparbanken 11,723,927 kronor och uttogos 15,338,814 kronor 95 öre, hvadan delegarnes behållning, som vid årets början uppgick till 56,461,391 kronor 33 öre, minskats med 3,614,887 kronor 95 öre och den 30 November 1901 utgjorde 52,846,503 kronor 38 öre, oberäknadt upplupna räntor för den gångna delen af året.

Postsparbankens inlåningsränta har under år 1901 oförändradt utgjort 3,6 procent för år.

De af Postsparbanken förvaltade medlen — deruti inberäknadt från Riksgäldskontoret upptagna lån å sammanlagdt 6,500,000 kronor, löpande förskott från postverket å tillhopa kronor 1,078,372: 98 öre samt å kreditivräkning i Riksbanken lyftade 240,000 kronor — voro vid November månads utgång placerade dels uti obligationer, utfärdade af Svenska staten, Sveriges allmänna hypoteksbank eller kommuner inom landet till ett bokfördt värde af 45,066,541 kronor 97 öre, dels ock i direkta lån till kommuner till ett sammanlagdt kapitalbelopp af 16,240,542 kronor 30 öre, hvarjemte vid samma tidpunkt i Riksbanken inestodo 28,687 kronor 74 öre.

Patent- och
registrerings-
väsendet.

Under år 1901 hafva till Patent- och Registreringsverket inkommit 2,284 ansökningar om patent, 546 ansökningar om registrering af varumärken samt 24 ansökningar om registrering af mönster och modeller.

Under samma år har Patent- och Registreringsverket meddelat 1,710 patent samt registrerat 400 varumärken och 19 mönster.

Antalet af de under år 1901 till Patent- och Registreringsverket inkomna anmälningar till aktiebolagsregistret har uppgått till 2,368, deraf 418 afsett registrering af aktiebolag.

Under året hafva registrerats 2 bolag, för hvilka Kongl. Maj:t före 1897 års början fastställt ordning, och 383 andra bolag. Af de sistnämnda, hvilkas sammanlagda tecknade aktiekapital utgör 54,219,365 kronor, deraf 40,887,815 kronor 41 öre inbetalts, äro:

1 försäkringsaktiebolag med ett aktiekapital af	250,000: —
2 jernvägsaktiebolag med ett sammanlagdt aktiekapital af	466,000: —
180 industri- och fabriksaktiebolag med d:o	28,491,395: —
38 rederiaktiebolag med d:o	4,106,200: —
72 handels- och hushållsföreningsaktiebolag med d:o	5,697,610: —
1 bankaktiebolag med d:o	10,000,000: —
89 aktiebolag bildade för hvarjehanda ändamål med ett sammanlagdt aktiekapital af	5,208,160: —
383	54,219,365: —

Ändring i förordningen om beskattning af hvitbetssocker-tillverkningen i riket.

Kongl. Maj:t har den 24 Juli 1901 utfärdat nådig kungörelse angående ändrad lydelse af § 2 i nådiga förordningen om beskattning af hvitbetssocker-tillverkningen i riket den 19 Maj 1893.

Frihet från utmätning af pensioner m. m.

Kungörelser hafva af Kongl. Maj:t utfärdats angående frihet från utmätning dels för pension, utgående enligt reglemente för pensionering af tjenstemän, qvinliga tjenstebiträden och betjente i Östergötlands enskilda bank, samt för pensioner från Stockholms enskilda bank, Mora-Venerns och Östra Vermlands jernvägars pensions- samt enke- och pupillkassa, Göteborgs kontoristförenings pensionskassa och Skånes enskilda banks pensionsfond, dels ock för vissa af försäkringsanstalten Brage utbetalade lifräntor.

Allmänna hypoteksbanken.

Allmänna hypoteksbankens obligationskuld, som vid 1899 års utgång utgjorde 294,465,026 kronor 67 öre, uppgick vid 1900 års slut till 292,890,146 kronor 67 öre, hvaraf mot inhemska obligationer 116,202,000 kronor, mot tyska 147,912,266 kronor 67 öre och mot franska 28,775,880 kronor; och utgjorde räntan, hvarmed obligationerna voro förskrifna, 5 % å 14,119,700

kronor, 4 % å 191,456,346 kronor 67 öre, 3 ³/₄ % å 32,195,600 kronor och 3 ¹/₂ % å 55,118,500 kronor.

Under år 1901 hafva af bankens svenska obligationer försålt 4 % obligationer till belopp af 1,100,800 kronor. Något nytt obligationslån har icke under samma år af hypoteksbanken upplagts. Under år 1901 hafva följande amorteringar å bankens obligationslån verkstälts, nemligen: å inhemska 5 procentlånet 270,100 kronor, å inhemska 4 procentlånen 191,000 kronor, å inhemska 3 ³/₄ procentlånen 171,300 kronor, å inhemska 3 ¹/₂ procentlånet 137,500 kronor, å tyska 4 procentlånet 492,800 kronor, å tyska 3 ¹/₂ procentlånet 173,066 kronor 67 öre och å franska 4 procentlånet 2,892,960 kronor.

Enligt den öfversigt af hypoteksföreningarnas ställning vid 1900 års slut, hvilken i Finansdepartementet upprättats efter uppgifter från de särskilda hypoteksföreningarna, utgjorde summan af den amorteringslåneskuld, hvari hypoteksföreningarna, efter afdrag af de å lånen verkställda amorteringar, till allmänna hypoteksbanken då häftade, 270,172,466 kronor 86 öre eller 139,193 kronor 57 öre mer än vid utgången af år 1899.

Hypoteksföreningarnas ställning.

Allmänna hypotekskassans för Sveriges städer obligationsskuld utgjorde vid 1900 års utgång 23,565,133 kronor 34 öre mot 23,817,200 kronor vid utgången af år 1899. Under år 1901 har från hypotekskassan icke någon obligationsförsäljning egt rum.

Allmänna hypotekskassan för Sveriges städer.

Hypotekskassans fordringar hos delegande stadshypoteksföreningar och kommuner uppgingo vid 1900 års slut, efter verkställd amortering, till sammanlagt 14,546,371 kronor 76 öre.

Riksbankens metalliska kassa utgjorde, beräknad i enlighet med gällande bestämmelser, vid slutet af November 1901 i rundt tal 46,206,200 kronor mot 37,012,900 kronor vid samma tid år 1900.

Riksbankens och de enskilda bankinrättningarnas kassas tillgångar.

De enskilda bankerna egde vid utgången af November 1901 i myntadt och ommyntadt guld vid hufvudkontoren 6,014,600 kronor mot 9,508,800 kronor vid samma tid år 1900.

Det belopp i guld, som vid slutet af November 1901 fans hos aktiebankerna, utgjorde 146,500 kronor mot 132,200 kronor den 30 November 1900.

Riksbanken och de enskilda bankinrättningarna hade den 30 November 1901 fordringar hos utlandet i räkning och på grund af vaxlar till belopp af 91,891,100 kronor mot skulder å tillhopa 40,424,900 kronor, så att bankernas öfverskjutande fordran hos utlandet utgjorde 51,466,200 kronor mot 44,312,600 kronor vid samma tid år 1900. Derjemte innehade Riksbanken den 30 November 1901 utländska obligationer till ett belopp af 11,070,800 kronor mot 10,037,400 kronor samma dag år 1900.

Utelöpande
banksedlar. Beloppet af utelöpande banksedlar var i slutet af November 1901 i rundt tal 146,426,800 kronor, deraf 89,412,300 kronor för Riksbanken och 57,014,500 kronor för de enskilda bankerna, af hvilka sex före nämnda tid under år 1901 afstått från rätten att utgifva egna banksedlar, nemligen Skånes enskilda bank och Kristianstads enskilda bank från den 1 Augusti samt Göteborgs enskilda bank, Vermlands enskilda bank, Bohusläns enskilda bank och Kristinehamns enskilda bank från den 15 Oktober. Vid utgången af November 1900 var utelöpande sedelbeloppet 146,522,600 kronor och har alltså en minskning i sedelstocken egt rum med 95,800 kronor, i det att Riksbankens sedelutgifning ökats med 25,103,900 kronor och de enskilda bankernas minskats med 25,199,700 kronor.

Bankernas in-
och utlåning. I Riksbanken och de enskilda bankinrättningarna voro den 30 November 1901 inestående:

på sparkasseräkning 103,634,300 kronor mot 89,920,300 kronor samma dag år 1900;

på giro-, upp- och afskrifnings- samt löpande räkning 156,685,700 kronor mot 167,720,300 kronor samma dag år 1900;

på depositionsräkning 613,259,300 kronor mot 544,745,600 kronor år 1900.

Beloppet diskonterade inrikes vaxlar, som den 30 November 1900 utgjorde 392,189,800 kronor, var vid samma tid år 1901 389,456,800 kronor och hade således minskats med 2,733,000 kronor.

Vid slutet af November 1901 utestod såsom lån ett belopp af 545,398,100 kronor mot 496,580,400 kronor, hvilket således innebär en ökning af 48,817,700 kronor.

Det å kassa- och resekreditiv utestående beloppet hade från slutet af November 1900 till samma tid år 1901 ökats från 137,360,700 kronor till 144,551,100 kronor eller med 7,190,400 kronor, hvarjemte det å löpande räkning utestående beloppet under samma tid minskats från 91,706,900 kronor till 87,790,600 kronor eller med 3,916,300 kronor.

Den 30 November 1901 var derjemte på indrifning beroende ett belopp af 5,331,600 kronor mot 3,920,200 kronor samma dag år 1900.

Totalsumman af bankernas till allmänna rörelsen lemnade försträckningar utgjorde alltså vid slutet af November år 1901 1,172,528,200 kronor mot 1,121,758,000 kronor vid samma tid år 1900 och har således ökats med 50,770,200 kronor, under det hela inlåningen på sparkasse-, giro-, upp- och afskrifnings- samt löpande räkning och depositionsräkning samtidigt ökats med 71,193,100 kronor. Under samma tid hafva bankernas fonder ökats med 5,650,900 kronor.

Nya och upp-
lösta bank-
bolag. Under år 1901 har Kongl. Maj:t meddelat följande aktiebolag tillstånd att, utan rätt till utgifvande af egna banksedlar, drifva bankrörelse, nemligen bank-

aktiebolaget Södra Sverige och aktiebolaget Mälareprovinsernas bank, hvartdera för en tid af tio år, räknadt för det förra bolaget från den 1 Januari 1902 och för det senare bolaget från den 1 Januari 1903. Kristianstads enskilda bank har med 1901 års utgång upplösts, dervid dess tillgångar och skulder öfvertagits af bankaktiebolaget Södra Sverige.

Sedan Kongl. Maj:t den 15 Oktober 1897 uppdragit åt expeditionschefen Carl Johan August Wall och kommerserådet friherre Hugo Rehbinder att verkställa revision i vissa afseenden af förordningen angående befålet å svenska handelsfartyg den 22 November 1878, reglementet för navigationsskolorna i riket den 6 Juni 1890, förordningen angående sättet och ordningen för sjöfolks på- och afmönstring samt utfärdandet af sjömansrulla den 4 Juni 1868 och reglementet för sjömanshusen i riket den 4 Mars 1870, så hafva bemälda komiterade, som den 29 September 1898 till Kongl. Maj:t afgifvit betänkande och förslag i fråga om förnyad förordning angående befålet å svenska handelsfartyg och nytt reglemente för navigationsskolorna i riket samt under år 1899 påbörjat behandlingen af ärendena rörande revision af gällande mönstringsförordning och sjömanshusreglemente, sedermera, med afseende derå att dessa författningar ega samband med frågan om värnpligtens ordnande samt de värnpligtiges inskrifning och redovisning, i afvaktan å lösningen häraf uppskjutit den vidare behandlingen af nyssnämnda författningar och fördenskull under år 1901 ej sammanträdt.

Komiterade
för revision i
vissa afseenden
af reglementet
för sjömans-
husen i riket
m. m.

Den 1 Juli 1898 tillsatte Kongl. Maj:t en komité med uppdrag att inkomma med underdånigt utlåtande och förslag dels rörande ifrågasatt lindring i konsulatafgifterna för svenska fartyg, dels ock angående de åtgärder, som kunde finnas böra ytterligare vidtagas till beredande af lättnader för och till höjande af den svenska sjöfartsnäringen samt till främjande af Sveriges direkta utrikes handel, särskildt på aflägsna länder. Bemälda komité, bestående af generaldirektören Staffan Fredrik Robert Pehr Cederschiöld såsom ordförande samt skeppsbyggmästaren Olof August Brodin, generalkonsuln Axel Johnson, grosshandlaren Olof Melin, grosshandlaren John Robert Rettig, kaptenen Gustaf Oscar Wallenberg och ångfartygsbefälhafvaren Vilhelm Rudolf Willborg, afslutade den 12 December 1900 sin verksamhet efter att hafva justerat utlåtande och förslag angående dels beredande af kapital för rederinäringen samt vissa andra sjöfartsnäringen rörande frågor, dels ock vissa åtgärder till befrämjande af Sveriges direkta utrikes handel, särskildt på aflägsna länder; och hafva dessa båda utlåtanden och förslag till Kongl. Maj:t inkommit under loppet af Januari månad 1901, hvarefter vederbörande myndigheter anbefalts att öfver berörda utlåtanden och förslag afgifva underdåniga yttranden.

Handels- och
sjöfarts-
komitén.

Komitén för utredning angående förändring af det civila pensionsväsendet.

Sedan Kongl. Maj:t den 9 Juni 1899 tillsatt en komité för verkställande af utredning angående förändradt ordnande af det civila pensionsväsendet samt förordnat till ordförande i komitén generaldirektören Frans Albert Anderson och till ledamöter i densamma civilingenjören Johan Henrik Gotthard Fredholm, professorn Anders Lindstedt, hemmansegaren Carl Persson i Stallerhult och godsegaren Wilhelm Walldén, har Kongl. Maj:t den 15 November 1901 efter ansökning entledigat Walldén från berörda uppdrag, samt till ledamot i stället förordnat komiténs sekreterare statskommissarien Carl Gustaf Sylvan; och har komiténs ordförande beträffande komiténs verksamhet under år 1901 meddelat, att de för fullgörande af komiténs uppdrag nödiga förarbeten, hvilka afsåge erhållande af tillförlitlig kännedom om de anspråk, som ett tidsenligt ordnande af pensionsväsendet för civile tjänsteinnehafvares enkör och barn ställa på desse tjänsteinnehafvare, under år 1901 fortgått men ännu icke hunnit att afslutas, att komitén samlats den 11 December 1901, då till komiténs ledamöter utdelades förberedelsevis uppgjorda förslag dels till lag angående civile tjänsteinnehafvares rätt till pension, dels ock till kungörelse innefattande föreskrifter om verkställighet af samma lag, samt att komitén, som under nämnda och följande dagar till granskning förehaft lagförslaget, den 19 berörda December ajournerat sina sammanträden för att åter samlas den 14 Januari 1902.

Komitén för granskning af tullverkets stater.

Den af Kongl. Maj:t den 6 November 1900 tillsatta komité med uppdrag att granska tullverkets stater och afgifva förslag till de förändringar i dessa stater, hvilka kunde anses af omständigheterna påkallade, bestod vid 1901 års ingång af följande ledamöter: generaltulldirektören Staffan Fredrik Robert Pehr Cederschiöld, ordförande, öfverdirektören och chefen för Patent- och Registreringsverket Henning Theodor Biörklund, godsegaren Niklas Fosser, byråchefen i Generaltullstyrelsen Alexis Hammarström, landtbrukaren friherre Axel Ivan von Knorring, hemmansegaren Daniel Persson i Tällberg samt fabriksidkaren Carl Johan Gustaf Swartz.

Sedan godsegaren Fosser efter ansökning entledigats från berörda uppdrag, har Kongl. Maj:t den 12 Augusti 1901 till ledamot i stället förordnat grosshandlaren Johan Henrik Emanuel Dieden. Komitén, som den 19 December 1900 ajournerat sina sammankomster, sammanträdde ånyo in pleno den 11 Januari 1901; och har komitén varit samlad till den 2 derpå följande Februari, då komitén uppdrog åt en subkomité, bestående af komiténs ordförande samt ledamöterna öfverdirektören Biörklund och byråchefen Hammarström, att i frågor, liggande inom området af det komitén gifna uppdrag, verkställa utredningar och till komitén afgifva förslag. Subkomitén, hvars arbete fortgått från sistnämnda dag till den 29 Juni 1901, har utarbetat förslag med antydningssvis gjord motivering, hvilka förslag under sommaren utdelats till komiténs ledamöter. Komitén, som under månaderna Mars—Juni 1901 sammanträdde in pleno fyra

särskilda dagar, har sedermera varit samlad från och med den 24 September till och med den 6 December 1901, med undantag af tiden 9—21 Oktober, då subkomitén verkställt utredning rörande vissa till densamma hänskjutna frågor. Under år 1901 har komitén fattat provisoriska beslut i de flesta till komiténs behandling hörande frågor, och komma dess medlemmar att år 1902 åter samlas för arbetets afslutande.

Kongl. Maj:t har den 9 November 1900 tillsatt en komité för utredning af frågan om ett förbättradt pensioneringssätt för sjömän samt förordnat till ordförande i komitén kommandören vid flottan Josef Wolfgang Ludvig Sidner och till ledamöter i komitén direktören i försäkringsaktiebolaget Skandia, vice härads-höfdingen Karl Georg Herlitz, lektorn vid Tekniska högskolan Edvard Jäderin, ombudsmannen vid Stockholms sjömanshus Otto Engelbrekt Nylén samt kaptenen i flottans reserv Gustaf Oscar Wallenberg; och har komiténs ordförande, beträffande komiténs verksamhet under år 1901, meddelat, att komitén berörda år in pleno hållit sammanträden under tiden från och med den 11 Februari till och med den 23 April samt från och med den 9 Oktober till December månads utgång; att komitén vidtagit omfattande statistiska undersökningar angående svenskt sjöfolk på grundvalen af ej mindre från sjömanshusen i riket m. fl. myndigheter infordrade uppgifter än äfven mantalslängderna och de s. k. dödligheterna för hela riket, hvilka undersökningar emellertid ej vore afslutade; att komitén för det dåvarande hade under öfverläggning ett inom komitén utarbetadt utkast till reglemente för en ny försäkringsanstalt för sjömän; samt att under de tider af året, då komitén ej in pleno sammanträd, ordföranden och sekreteraren dels gemensamt dels hvar för sig varit sysselsatte med nyssberörda utkast till reglemente samt statistiska arbeten för komitén äfvensom undersökningar rörande sjömannaförsäkringen i främmande länder.

Komitén angående förbättradt pensioneringssätt för sjömän.

Sedan Kongl. Maj:t den 9 November 1900 bemyndigat statsrådet och chefen för Finansdepartementet att för utarbetande inom departementet af förslag till bestämmelser i fråga om de i ett af Statskontoret upprättadt förslag till reglementariska bestämmelser angående beskaffenheten af det papper, som borde till offentliga handlingar användas, upptagna olika stoff- och styrkeklassernas användning för olika slags handlingar m. m. tillkalla fem sakkunniga personer, samt bemålde departementschef den 15 berörda November uppdragit åt arkivarien i Riksarkivet Severin Bergh, landssekreteraren Fritz Harald Hallberg, härads-höfdingen, f. d. revisionssekreteraren Bernhard Herman Rohltlieb, kontraktsprosten Lars Albert Sjöholm och majoren Reimers Carl Hjalmar Torpadie att deltaga i beredningen af föreliggande fråga, så hafva komiterade den 16 Oktober 1901 afgifvit förslag i ämnet, hvarefter Tekniska Högskolan anbefalts att öfver berörda förslag inkomma med underdånigt utlåtande.

Komiterade för utarbetande af förslag till bestämmelser angående beskaffenheten af det papper, som bör till offentliga handlingar användas.

Komiterade för revision af vissa bestämmelser i gällande stämpelförordning.

Sedan Kongl. Maj:t den 7 December 1900 bemyndigat statsrådet och chefen för Finansdepartementet att för verkställande inom nämnda departement af en revision af de bestämmelser i förordningen angående stämpelafgiften, som röra arfsskatten, i syfte af dessa bestämmelsers förtydligande och fullständigande, dock utan rubbning i afgifternas belopp, tillkalla två sakkunniga personer, samt chefen för nämnda departement den 31 berörda December uppdragit åt häradshöfdingen Carl Birger Hasselrot och assessoren i Svea Hofrätt Jarl Ludvig Peterson Ernberg att deltaga i beredningen af föreliggande fråga, så hafva bemälda komiterade den 4 Oktober 1901 afgifvit förslag i ämnet, hvarefter Kongl. Maj:t anbefalt Statskontoret och Kammarrätten att öfver berörda förslag afgifva gemensamt underdånigt utlåtande.

Komiterade för afgifvande af förslag till bestämmelser om inkomstskatt och obligatorisk själfdeklaration.

Sedan Riksdagen i skrifvelse den 1 Juni 1901 anhållit, att, för den händelse Kongl. Maj:t godkände Riksdagens beslut angående utsträckning af värnplikten och om en ny härordning, Kongl. Maj:t täcktes för nästa Riksdag framlägga förslag till förordning om en särskild såsom bevillning till staten utgående, men från allmänna bevillningen fristående direkt skatt, att, efter viss progression, med rätt till afdrag för skuldräntor, erläggas för alla slag af inkomst, har Kongl. Maj:t vid föredragning den 7 berörda Juni af nämnda ärende äfvensom af Riksdagens skrifvelse den 13 Maj 1901, deri Riksdagen anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes efter utredning af frågan låta för Riksdagen framlägga förslag till författningsbestämmelser angående själfdeklaration, bemyndigat chefen för Finansdepartementet dels att för verkställande af utredning och utarbetande af förslag inom nämnda departement i de i Riksdagens ifrågavarande skrivelser omförmälda afseenden tillkalla högst tre sakkunniga personer, dels ock att för verkställande af den statistiska utredning rörande bevillningen, som för utarbetande af nämnda förslag kunde erfordras, tillkalla högst två sakkunniga personer. I anledning häraf har bemälda departementschef den 18 Juni 1901 uppdragit dels åt landskamreraren Per Axel Henrik Cavalli, kammarrättsrådet Johan Östberg och professoren David Davidson att deltaga i beredningen af föreliggande, i Riksdagens skrifvelse omförmälda frågor, dels ock åt aktuarien i Kommerskollegium I. Flodström att verkställa ofvanberörda statistiska utredning rörande bevillningen; och hafva komiterade den 15 Oktober samma år afgifvit betänkande med förslag till bestämmelser i ämnet, hvarefter Kammarrätten till Kongl. Maj:t inkommit med underdånigt utlåtande öfver berörda betänkande och förslag.

Bankkomitén.

Sedan Kongl. Maj:t den 18 Oktober 1901 tillsatt en komité för omarbetande i vissa delar af gällande lagstiftning angående enskilda banker samt förordnat till ordförande i komitén presidenten Sven Herman Wikblad och till ledamöter i densamma kanslirådet Robert Herman Benckert, revisionssekreteraren Berndt Fridolf Engelsekt Hasselrot, filosofie doktorn Carl Christian Peter Herslow

samt förste deputeranden i Riksbanken friherre Carl Johan Langenskiöld, så har komiténs ordförande beträffande komiténs verksamhet under berörda år meddelat, att komitéen sammanträdte första gången den 31 Oktober och derefter varit samlad till och med den 20 November, samt att efter sistnämnda dag, jemlikt komiténs uppdrag, en subkomité, bestående af ordföranden samt kansli-rådet Benckert och revisionssekreteraren Hasselrot jemte komiténs sekreterare, varit sysselsatt med utarbetande af åtskilliga lagförslag, hvilket arbete ännu påginge.

På föredragning af chefen för Ecklesiastikdepartementet har Kongl. Maj:t utfärdat: Författningar
i hvarjehanda
ämnen.

den 10 Maj kungörelse angående anordnande af profårskurs vid folkskolelärarinneseminarier i Stockholm; *den 31 Maj* lag angående ändrad lydelse af §§ 7 och 35 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862; *samma dag* kungörelse och cirkulär angående afvikarie för lärare vid af landsting eller stad, som ej i landsting deltagit, inrättadt småskolelärareseminarium under tjänstledighet på grund af sjukdom; *samma dag* kungörelse angående tjänstårsberäkning i vissa fall för lärare vid folkskolor; *den 7 Juni* kungörelse angående ändring i bestämmelserna rörande löne-tursberäkning för lektorer vid rikets allmänna läroverk; *samma dag* kungörelse angående resestipendier åt föreståndarinnor och lärarinnor vid högre skolor för qvinlig ungdom och samskolor; *samma dag* kungörelse angående understöd till anordnande af föreläsningkurser för arbetsklassen; *den 21 Juni* kungörelse angående öfverlemnande af arkivhandlingar från Skaraborgs län till landsarkivet i Vadstena; *samma dag* kungörelse angående stenafverkning å Kongl. och Hvitfeldtska stipendii-inrättningens fastigheter; *samma dag* kungörelse angående understöd från småskolelärarens m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt samt tjänstårsberäkning för vid småskolelärareseminarier anställda småskolelärare; *samma dag* kungörelse angående understöd åt äldre, behöfvande folkskolelärare; *samma dag* kungörelse angående understöd åt äldre, behöfvande småskolelärare m. fl.; *samma dag* kungörelse angående ändring af §§ 13, 26 och 29 i det för folkskolelärarnes enke- och pupillkassa den 15 Oktober 1875 fastställda reglemente; *den 28 Juni* stadgar för tekniska högskolan; *samma dag* kungörelse angående ändringar i stadgarne för tekniska skolan i Stockholm; *samma dag* kungörelse angående ändring af § 3 i nådiga stadgan den 29 Maj 1896 för läroanstalter för blinda; *den 25 Oktober* förnyad instruktion för Riksarkivet; *den 8 November* stadga angående folkundervisningen i Stockholm; *den 22 November* stadga för Farmaceutiska institutet; *den 29 November* kungörelse om ändring af § 112 i förnyade nådiga statuterna för universiteten i Upsala och Lund den 10 Ja-

nuari 1876; *samma dag* kungörelse om ändring af § 1 i nådiga stadgan angående filosofie kandidat- och licentiatexamina den 17 April 1891; *den 5 December* kungörelse angående ändrad lydelse af § 1 i nådiga kungörelsen den 8 December 1881 angående vilkoren för behörighet till organist- och kyrkosångarebefattningar m. m.; *den 30 December* kungörelse angående förändrad lydelse af §§ 21 och 23 i nådiga stadgan den 29 Maj 1896 för läroanstalter för blinda. Härjemte har Kongl. Maj:t *den 5 December* beslutit utfärdande af nådig förordning angående antagande af släktnamn äfvensom förordning om vissa ändringar i gällande kyrkoskrifningsförordning.

Komitéerm. m. I afseende å komitéer, som af Kongl. Maj:t på föredragning af chefen för Ecklesiastikdepartementet blifvit tillsatta, och liknande beredningar, hvilka blifvit på grund af Kongl. Maj:ts bemyndigande af nämnde chef inkallade, är följande att meddela:

1) *Den af Kongl. Maj:t den 22 Oktober 1897 tillsatta komité för åstadkommande af utredning och förslag beträffande ändrade grunder för presterskapets aflöning m. m.*, hvilken komité för närvarande utgöres af biskopen N. J. O. H. Lindström såsom ordförande samt följande ledamöter: bruksdisponenten C. Danielsson å Risberg, komministern G. Ekström, kontraktsprosten O. W. Redelius, kontraktsprosten P. Sörensson, bruksdisponenten V. H. S. Tham, kontraktsprosten D. E. Wannberg, lektorn H. R. Wåhländer, ingenjören S. O. Nylander, f. d. bergsbruksidkaren J. Johansson i Noraskog, häradshöfdingen L. H. Montelius samt kammarrådet K. R. Rydin, den sistnämnde tillika komiténs sekreterare, har under år 1901 in pleno varit samlad endast under tiden från och med den 16 November till och med den 6 December; men en underafdelning af komitén med vexlande antal ledamöter, dock icke någon gång öfverstigande fem, har sammanträdt under årets fem första månader äfvensom från och med den 19 Oktober till och med den 12 November, hvarjemte komiténs kansli största delen af året haft sysselsättning med tabellariskt arbete och en del specialundersökningar.

Sedan komitén vid sammanträde den 20 December 1900 beslutat till Kongl. Maj:t öfverlemnna betänkande och förslag beträffande den kyrkliga indelningen och organisationen, har sådant öfverlemnande den 27 April 1901 försiggått.

Under samma år har komitén fattat provisoriska beslut i fråga om utjemning af skattskyldigheten till presterskapets aflöning samt angående grunderna för bestämmande af samma aflöning. De-sutom hafva åtskilliga andra af de ämnen, hvilkas behandling faller inom komiténs uppdrag, varit föremål för öfverläggning hos komitén, såsom frågorna om bildande af en kyrkofond, om förändrad disposition af skogsafkastningen från ecklesiastika boställen, om fullgörandet af byggnadsskyldigheten å dessa boställen m. m.

2) *Den af Kongl. Maj:t den 11 Mars 1898 tillsatta komité för vidtagande af åtgärder för utförande af en gradmätning på Spetsbergen* består af H. K. H. Kronprinsen såsom ordförande samt fem ledamöter, nemligen professorerna P. G. Rosén, N. C. Dunér och G. Mittag-Leffler, läraren vid Stockholms högskola friherre G. J. De Geer samt lektorn E. Jäderin.

Under år 1901 har komitén haft allmänna sammanträden vid följande tider: den 23 Februari, den 20 Mars, den 4 April, den 30 April, den 7 Oktober och den 25 November; dessutom har hållits ett sammanträde af några medlemmar af såväl den ryska som den svenska komitén i Stockholm den 25 September.

Utom dessa sammanträden af officiel natur, har i likhet med under föregående år, en mängd sammanträden (2 à 5 i månaden, utom under sommar-månaderna) hållits af särskilda utaf komitén tillsatta subkomitéer för arbeten med gradmätningsexpeditionen sommaren 1901, åtgärder för begynnande bearbetning af de insamlade observationerna m. m.

Rörande framgången af komiténs verksamhet hittills, är enligt rapport af chefen för nyssnämnda gradmätningsexpedition, friherre G. J. De Geer, angående resultatet af densamma följande att meddela. Arbetena på Spetsbergen kunna anses i det närmaste afslutade, i det en fullständig båge af omkring $3^{1/2}$ graders längd mätts ifrån Sydkap till Celsii berg vid 80 breddgraden. Sedan från rysk sida meddelats, att man icke vore i tillfälle att under år 1902 fortsätta arbetet, har svenska komitén enhälligt varit af den mening, att en mindre expedition med en eller ett par deltagare redan samma år borde utrustas på svensk bekostnad för att avsluta den nordligaste delen af triangelnätet, hvilken varit afsedd att utföras hufvudsakligen af den svenska delen af expeditionen, — så mycket heldre som detta syntes kunna ske med en jmförelsevis ringa kostnad.

3) *Den af Kongl. Maj:t den 19 Maj 1899 tillsatta komité med uppdrag att efter verkställd utredning afgifva underdånigt betänkande och förslag till förändrade bestämmelser i fråga om tillsättande af lärarebefattningar vid rikets universitet och Karolinska mediko-kirurgiska institutet samt i afseende å docentinstitutionen*, bestående af biskopen A. G. L. Billing såsom ordförande samt fem ledamöter, nemligen bibliotekarien C. Annerstedt, samt professorerna O. Hammarsten, grefve K. A. H. Mörner, E. A. Kallenberg och A. W. Qvenerstedt, har under år 1901 hållit sammanträden dels i Stockholm från och med den 18 till och med den 24 April och dels i Mölle från och med den 3 till och med den 20 Juli; och har komitén härmed afslutat sina arbeten samt såsom resultat af desamma den 14 Oktober till Kongl. Maj:t ingifvit underdåniga förslag och betänkanden.

4) *Den af Kongl. Maj:t den 26 Maj 1899 tillsatta komitén för utredning af vissa frågor rörande de allmänna läroverken*, hvilken komité för närvarande består af f. d. professorn Th. M. Fries såsom ordförande samt tretton ledamöter, nemligen professorerna O. N. Th. Ahnfelt, rektorn A. H. Andersson, e. o.

professorn S. J. Boëthius, lektorn C. F. E. Carlson, adjunkten H. M. Dahlgren, lektorn E. R. L. Darin, rektorn C. von Friesen, lektorn N. J. Höjer, f. d. kaptenen, grefve Ph. O. L. Klingspor, landtbrukaren O. Larsson i Mörtlösa, lektorn P. E. Lindström, kontraktsprosten A. T. Pettersson och rektorn F. W. Åmark, sammanträdde år 1901 den 8 Januari och afslutade sina arbeten för vårterminen den 7 Juni. Efter sommarferierna samlades komitéen ånyo den 17 Augusti och afslutade arbetet för året den 20 December.

Komitén har dels sammanträdtt i sin helhet, dels varit fördelad på två afdelningar, den ena, bestående af tio (under höstterminen nio) af dess ledamöter, för handläggning hufvudsakligen af pedagogiska och organisatoriska frågor, den andra, bestående af dess öfriga ledamöter, för ekonomiska och statistiska utredningar.

Under riksdagsperioden var dessutom en mindre redaktionsafdelning af sex ledamöter tillsatt, hvilken arbetade, då flertalet af de öfriga komiterade voro af riksdagsgörömmål förhindrade att i komiténs sammanträden deltaga.

Sammanträden hafva i regeln hållits fem dagar i veckan.

Komitén har i sak slutbehandlat i det närmaste alla frågor, hvaröfver det ålegat densamma att yttra sig, samt låtit i tryck uppsätta och påbörjat justeringen af en stor del af sitt blifvande betänkande, hvadan, efter fattandet af vissa kompletteringsbeslut, endast redaktions- och justeringsarbeten återstå.

5) Enligt nådigt bemyndigande har chefen för Ecklesiastikdepartementet i skrifvelse den 15 Juni 1901 uppdragit åt rektorn vid högre lärarinneseminariet L. M. Wærn att verkställa *utredning af de ekonomiska förhållandena vid de af staten understödda högre skolorna för qvinlig ungdom och med dem likställda samskolor* samt att afgifva yttrande och förslag i fråga om de bidrag af statsmedel, som för dessa läroanstalter kunde anses erforderliga, äfvensom beträffande de närmare vilkor och bestämmelser, under hvilka dylika bidrag borde utgå. Sedan derefter vissa uppgifter för läsåret 1900—1901 blifvit från berörda läroanstalter infordrade och till Wærn öfverlemnade, har han, till fullgörande af honom meddeladt uppdrag, i skrifvelse den 1 Oktober 1901 afgifvit utredning, yttrande och förslag i ämnet.

Rikets indelning och religionsvården.

Jemte det Kongl. Maj:t bestämt, att förut beslutad delning af Ekshärads pastorat må under vissa vilkor gå i verkställighet den 1 Maj 1901 äfvensom att Ånsta, Långbro och Ekers pastorat finge anslås ledigt till tillträde den 1 Maj 1902, har Kongl. Maj:t

dels förordnat, att viss del af Vermdö församling, såsom särskild församling under namn af Gustafsberg, jemte Bo och Ingarö församlingar skulle från den 1 Maj 1902 bilda ett nytt konsistorielt gäll med Gustafsberg såsom moderförsamling; att vissa områden må den 1 Maj 1904 utbrytas från Malmö S:t Petri och S:t Pauli församlingar för att bilda en ny sjelfständig församling

under namn af S:t Johannes församling med egen kyrkoherde jemte två till hans biträde anstälde adjunkter; samt att de till Risbäcks kapellag räknade hemman må bilda en särskild kapellförsamling inom Dorotea pastorat med namn af Risbäcks kapellförsamling, inom hvilken församling får anställas en kapellpredikant, hvilken tillika skall vara folkskolelärare;

dels medgifvit inrättandet i öfrigt af följande nya presterliga befattningar, nemligen: en komministersbefattning i hvartera af Varbergs och Norra Vrams pastorat, en pastoratsadjunktstjänst inom hvert och ett af Nacka, Maria Magdalena i Stockholm, Solna och Arvika pastorat, en tredje predikantsbefattning i Sköfde pastorat och en extra ordinarie presterlig befattning inom Trelleborgs pastorat äfvensom inom Nätra församling en kapellpredikantstjänst, hvilkens innehafvare, med bostad å Ulfön, skall tillika vara folkskollärare derstädes, och inom Vilhelmina församlings fjellbygd en e. o. kapellpredikantsbeställning; hvarjemte nådigt tillstånd lemnats dertill att en e. o. prestman må under ytterligare fem år anställas inom Borås församling;

dels ock förklarar den prestman, som är eller framdeles kan blifva anställd såsom föreståndare för den Fröbergiska uppfostringsanstalten i Kalmar, berättigad att för befordran till presterlig tjänst räkna tjänstår från den dag, då han tjänsten tillträd.

Kongl. Maj:t har fastställt förslag till röstgrund vid prestval inom Eksjö pastorat äfvensom, beträffande den nya S:t Johannes församling i Malmö, förklarar, att med prestval derstädes skall förhållas på samma sätt som rörande prestval i stadens öfriga församlingar är stadgad. Röstgrund vid prestval.

Under år 1901 har Kongl. Maj:t fastställt ritningar till 9 nya kyrkor, till ändring och reparation af 34 samt till altare, orgelfasad eller andra inredningsföremål i 23 kyrkor. Nya kyrkor m. m.

Öppna bref om tillstånd att genom kollekt och stambok öfver hela riket insamla bidrag till kyrkobyggnad hafva utfärdats för Hellestads, Hjalstads, Sätilla, Ekby, Bråttensby, Hishults och Alfshögs församlingar.

I sammanhang med ofvan omförmälda beslut om delning af Vermdö samt Malmö S:t Petri och S:t Pauli pastorat, om bildande af en kapellförsamling inom Dorotea pastorat äfvensom angående inrättandet af åtskilliga ordinarie presterliga befattningar har Kongl. Maj:t jemväl meddelat föreskrifter om deraf föranledda ändringar uti de för presterskapet inom ifrågavarande pastorat fastställda lönerogleringar. Derjemte har Kongl. Maj:t beträffande lönerogleringen för presterskapet i Eksjö pastorat beslutat ändrad fördelning mellan kyrkoherde och komminister af de från Eksjö stadsförsamling utgående löne-medlen. Lönerogleringar m. m.

Främmande trosbekännare. En metodist-episkopalförsamling i Malmö har förklarats af staten erkänd med rätt till offentlig-religionsöfning enligt gällande bestämmelser.

Inspektion. Enligt meddeladt uppdrag har byråchefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade afdelning för ärenden rörande den högre undervisningen under år 1901 inspekterat högre allmänna läroverken i Karlskrona, Ystad, Kalmar och Umeå, lägre allmänna läroverken i Karlshamn, Piteå, Sölvesborg, Åmål, Filipstad, Arvika, Skellefteå och Örnsköldsvik, tekniska elementarskolorna i Malmö och Hernösand äfvensom åtskilliga högre skolor för qvinlig ungdom och samskolor.

Allmänna läroverken. Vid rikets allmänna läroverk utgjorde antalet lärjungar vid början af 1901 års hösttermin 17,852.

Lärjungeantalet vid de pedagogier, som meddela undervisning utöfver folkskolans ståndpunkt, uppgick höstterminen 1900 till 233.

Under år 1901 hafva 993 lärjungar, deraf 68 qvinnor, undergått godkänd mogenhetspröfning vid allmänna läroverk och privata läroanstalter med dimissionsrätt.

Den 7 Juni 1901 har Kongl. Maj:t låtit utfärda cirkulär angående fördelning af det utaf Riksdagen beviljade anslag för beredande åt lärare och lärarinnor vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet samt pedagogierna af tillfällig löneförbättring under år 1902.

Profårskurser för praktisk utbildning af blifvande lärare hafva under år 1901 varit anordnade vid högre latinläroverket å Norrmalm, högre allmänna läroverket å Södermalm och högre realläroverket i Stockholm samt högre allmänna läroverken i Upsala och Lund. För att genomgå dylik kurs hafva under året 52 lärarekandidater blifvit af chefen för Ecklesiastikdepartementet till nämnda läroverk hänvisade.

Kongl. Maj:t har af det anslag å 6,000 kronor, som finnes uppfördt å de allmänna läroverkens stat till resestipendier för lärare i främmande lefvande språk vid de allmänna läroverken, under år 1901 tilldelat 9 sådana lärare understöd för resor i utlandet äfvensom af det utaf Riksdagen beviljade anslag å 4,000 kronor till understöd åt lärare vid de allmänna läroverken, särskildt vid de läroverk, der profårskurs är anordnad, utdelat 5 resestipendier.

Högre skolor för qvinlig ungdom. Af de för sådant ändamål anslagna medel har under år 1901 utgått understöd åt 103 högre skolor för qvinlig ungdom och samskolor.

Tekniska undervisningen. Vid Tekniska högskolan utgjorde vid början af läsåret 1901—1902 lärjungeantalet 428, deraf ordinarie elever i 1:sta årskursen 125, i 2:dra 118, i 3:dje 92, i 4:de 36, specialelever 3 samt extra elever 54.

Under läsåret 1900—1901 utgjorde elevernas antal vid Tekniska skolan i Stockholm: inom tekniska afton- och söndagsskolan 1,465, inom tekniska skolan för qvinliga lärjungar 296, inom den högre konstindustriella skolan 79 och inom byggnadsyrkesskolan 91. Vid de tekniska elementarskolorna i Norrköping, Malmö, Örebro och Borås uppgick elevernas antal samma år till 363. Vid tekniska söndags- och aftonskolan i Eskilstuna begagnades undervisningen af 188 lärjungar samt vid fackskolan i samma stad för den finare smidesindustrien af 39 lärjungar.

Den nyinrättade tekniska elementarskolan i Hernösand har med höstterminen 1901 trädtt i verksamhet.

Kongl. Maj:t har den 8 Mars 1901 af de för ändamålet anslagna medel tilldelat understöd åt lägre tekniska yrkesskolor i följande städer, nemligen: Södertelje, Upsala, Enköping, Linköping, Nyköping, Norrköping, Jönköping, Kalmar, Visby, Karlskrona, Karlshamn, Kristianstad, Malmö, Lund, Landskrona, Helsingborg, Varberg, Uddevalla, Venersborg, Borås, Lidköping, Karlstad, Örebro, Vesterås, Köping, Falun, Hedemora, Gefle, Söderhamn, Hudiksvall, Hernösand, Sundsvall, Umeå och Luleå äfvensom åt Hesselholms och Kopparbergs tekniska aftonskolor.

Från och med början af höstterminen år 1901 trädde folkskolelärare-
seminariet i Strengnäs i verksamhet. Folkskolelärare-
seminarierna.

Elevernas antal utgjorde höstterminen år 1901 vid rikets åtta folkskolelärareseminarier 760 och vid de sex folkskolelärarinneseminiarierna 565 eller tillsammans 1,325 elever.

Afgångsexamen undergingo 1901 års vårtermin 176 manliga och 129 qvinliga elever, eller tillsammans 305 elever.

Småskolelärarinneexamen aflades samma termin vid folkskolelärarinneseminiarierna af 94 elever, som genomgått första och andra klassernas lärokurser.

Vid seminariet i Mattisudden inom Jockmocks församling för bildande af lappska småskolelärare och -lärarinnor voro höstterminen 1901 intagna 28 elever.

Vid seminariet i Haparanda för bildande af finska småskolelärare och -lärarinnor voro samma termin intagna 42 elever, 3 manliga och 39 qvinliga.

Vid slutet af vårterminen år 1901 aflades examen för behörighet till lärorefattning vid småskola af 4 elever vid seminariet i Mattisudden och af 8 elever vid seminariet i Haparanda.

Vid af landsting underhållna småskolelärare- och småskolelärarinneseminarier hafva under år 1901, enligt till Ecklesiastikdepartementet lemnade uppgifter 319 elever undergått den pröfning vid under offentlig kontroll stående seminarium för anställning som lärare vid småskola m. m., som påbjudes i nådiga stadgan den 28 Maj 1897.

Pröfning af behörighet till erhållande af befattning såsom lärarinna vid småskola har undergått af 226 elever vid af enskilda personer anordnade småskolelärarinneseminarier.

Dessutom har sådan pröfning blifvit anställd vid folkskolelärareseminariet i Vexjö med 1 lärarinna i öfverensstämmelse med § 4 i nådiga stadgan angående pröfning vid under offentlig kontroll stående seminarium för anställning såsom lärare vid småskola och mindre folkskola eller såsom biträdande lärare vid folkskola den 28 Maj 1897.

Till stipendier vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminarierna hafva för vårterminen 1901 anvisats tillsammans 39,404 kronor, hvarjemte stipendie-medel till ett sammanräknadt belopp af 10,830 kronor beviljats till seminarie-elever, som tala finska eller lappska språket. För höstterminen samma år hafva 40,894 kronor utdelats som stipendier å elever vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminarierna samt 10,065 kronor åt elever, som tala finska eller lappska språket.

Af den undervisningsmateriel, som genom Ecklesiastikdepartementets försorg anskaffats, hafva statens samtliga fullständigt anordnade seminarier kostnadsfritt erhållit hvad som för dem ansetts erforderligt.

Enligt meddeladt uppdrag har byråchefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade afdelning för ärenden rörande folkundervisningen under år 1901 inspekterat folkskolelärareseminarierna i Upsala, Göteborg och Karlstad, folkskolelärarinneseminarierna i Landskrona och Stockholm samt småskolelärareseminariet i Karlstad.

Folkskolorna.

Enligt de — jemlikt föreskriften i gällande stadga angående folkundervisningen i § 67 samt Kongl. cirkulären af den 24 November 1882 och den 6 Oktober 1893 — af folkskoleinspektörerna och öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor insända uppgifterna angående folkundervisningen funnos år 1900 i rikets 2,393 skoldistrikt 16 högre folkskolor samt

4,369 fasta och	620 flyttande eller tillsammans	4,989 folkskolor,
1,056 » »	722 » » »	1,778 mindre folkskolor,
3,920 » »	1,278 » » »	5,198 småskolor,

Summa 9,345 fasta och 2,620 flyttande eller tillsammans 11,965 skolor, eller, med inräknande af de högre folkskolorna, 11,981.

I de högre folkskolorna undervisade 17 lärare och 2 lärarinnor samt i			
folkskolorna	4,922 lärare och 2,649 lärarinnor	eller tillsammans	7,571,
mindre folkskolorna..	215 » »	1,569 » »	1,784,
småskolorna	213 » »	6,037 » »	6,250,

Summa 5,350 lärare och 10,255 lärarinnor eller tillsammans 15,605,

eller, med inräknande af de högre folkskolornas lärarepersonal, 15,624 förutom 350 lärare och 656 lärarinnor, eller tillsammans 1,006, hvilka undervisat endast i öfningsämnen eller handaslöjder.

Antalet barn i 7—14 års ålder utgjorde vid 1900 års slut 833,601 hvaraf 423,387 gossar och 410,214 flickor. Bland dessa hade

under året undervisats på något af nedan angifna sätt	754,718,
» » ej åtnjutit sådan undervisning	70,637,
hvarjemte uppgifter saknas om	8,246,
	<hr/>
	Summa 833,601.

Bland de vid årets slut befintliga barnen i 7—14 års ålder undervisades under året i

sina egna distrikts fasta folkskolor	388,087,
» » » flyttande folkskolor	45,697,
» » » fasta mindre folkskolor	41,408,
» » » flyttande mindre folkskolor	31,821,
» » » fasta småskolor	138,891,
» » » flyttande småskolor	44,733,
folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utom sina egna distrikt	16,139,
	<hr/>
	706,776,
högre folkskolor	291,
allmänna läroverk och fackskolor	12,786,
skolor för abnorma barn	1,136,
enskilda skolor	17,751,
hemmen	15,978,
	<hr/>
	Summa 754,718.

Bland de vid årets slut befintliga barnen i 7—14 års ålder, hvilka under året ej åtnjutit undervisning på något af ofvan angifna sätt,

hade	10,561	inhemtat folkskolans minimikurs,
»	37,864	undergått godkänd afgangspröfning samt
uteblefvo	3,548	till följd af sjukdom eller naturfel och
»	18,664	af annan anledning.

Summa 70,637.

Med inräknande af de under året aflidne samt af dem, som voro öfver eller under den ofvan angifna skolåldern af 7—14 år, undervisades i högre folkskolor 377 samt i folkskolor, mindre folkskolor och småskolor 741,582.

Utgifterna för högre folkskolor, folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utgjorde under år 1900 enligt ofvannämnda uppgifter:

De allmänna folkskolorna, döfstumskolorna jemte andra folkundervisnings- Undervisnings-
anstalter, som dertill äro berättigade, hafva till nedsatt pris erhållit den under- materiel.
visningsmateriel, som genom chefens för folkskolebyrån försorg anskaffats.

Kongl. Maj:t har för år 1901 af dertill anvisade medel beviljat understöd Understöd åt
åt 27 äldre, behöfvande folkskolelärare med tillsammans 9,450 kronor. äldre, behöf-
vande folksko-
lelärare.

Vid institutet å Manilla för bildande af döfstumskolelärare voro under Läröanstalter
nästlidna läsår intagna 3 elever. Profårskurs vid döfstumanstalter genomgicks för döfstumma
af 5 lärare. och blinda.

Under läsåret 1900—1901 undervisades vid anstalterna för öfveråriga döf-
stumma 65 elever, hvaraf i Vadstena 27, i Bollnäs 38.

Vid institutet för blinda å Tomtebodavägen voro under sistlidna läsår intagna
106 elever, deraf 66 gossar och 40 flickor. 88 lärjungar hafva erlagt hel af-
gift eller derunder, 1 har af Kongl. direktionen varit intagen som frielev och
17 hafva varit frielever för de särskilda stiftens och Stockholms stad. 9 elever
afgingo efter fullbordad lärokurs.

375 band blindskrifter hafva under skolårets lopp blifvit sålda eller skänkta
till behöfvande blinda.

Vid förskolan för blinda å Tomtebodavägen voro under läsåret 1900—1901 in-
tagna 18 elever, tillhörande första och andra klasserna, hvaraf 11 gossar och 7
flickor. En flicka af föregående års lärjungar flyttades till skolhemmet i Ve-
nersborg på grund af oförmåga att draga nytta af undervisningen, emedan hon
var nästan alldeles döf.

Vid förskolan i Vexjö för blinda voro under ofvannämnda läsår intagna
30 elever, 17 gossar och 13 flickor. Vid slutet af läsåret 1899—1900 utskrefvos
5 lärjungar från skolan. Af dessa öfvergingo 2 till institutet å Tomtebodavägen; de
öfriga återvände till sina hemorter.

Vid handtverksskolan i Kristinehamn undervisades under vårterminen 1901
27 och under höstterminen samma år 22 manliga elever.

Till skolhemmet för blinda döfstumma i Venersborg har Kongl. Maj:t för
år 1901 beviljat 5,000 kronor.

Till uppehållande af döfstumskolor har för år 1901 anslagits ett belopp af
361,300 kronor.

Af anslaget till uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn har för år 1901 Uppfostrings-
utbetalts en summa af 128,999 kronor 50 öre. anstalter för
sinnesslöa
barn.

Kongl. Maj:t har den 15 Februari 1901 utfärdat reglemente för Nobelstif- Nobelstif-
telsens styrelse. telsen.

Vidare har Kongl. Maj:t den 5 December 1901 i nåder förordnat en af de revisorer, som skola granska styrelsens förvaltning och räkenskaper intill 1901 års utgång, hvarjemte Kongl. Maj:t samma dag bestämt de arfvoden, som tills vidare skola tillkomma revisorerna.

Från Nobelstiftelsen har år 1901 första utdelningen af pris egt rum från alla prisgrupper.

August Abrahamssons stiftelse. Kongl. Maj:t har den 31 Maj 1901 fastställt reglemente för August Abrahamssons stiftelse.

Understöd åt vittre författare m. m. Kongl. Maj:t har af det till understöd åt vittre författare beviljade anslag tilldelat särskilda belopp åt dels äldre vitterhetsidkare, dels yngre personer, som genom sina arbeten ådagalagt framstående anlag för vitterhet.

Antiqvariska forskningsresor. Antiqvariska forskningsresor hafva under år 1901 genom Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademiens försorg blifvit företagna i åtskilliga delar af riket.

Akademien för de fria konsterna. Under år 1901 hafva vid det under akademiens för de fria konsterna inseende ställda läroverk varit inskrifna vårterminen 70 och höstterminen 84 lärjungar.

Musikaliska akademien. Under år 1901 hafva vid det under musikaliska akademiens inseende ställda musikkonservatorium varit inskrifna vårterminen 169 och höstterminen 166 elever. Under samma år har organistexamen aflagts af 10, kyrkosångareexamen af 11, examen för behörighet till musikleäretjenst vid allmänt läroverk af 14 samt examen för behörighet till musikdirektörstjenst vid militärkår af 3 elever, hvarjemte för 5 personer utfärdats specialbetyg i pianostämning.

Föreläsningkurser för arbetsklassen. Sedan Riksdagen ställt till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag för år 1902 af 65,000 kronor att användas till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningkurser för arbetsklassen, har Kongl. Maj:t af nämnda anslag tilldelat 123 sådana anstalter understöd.

Farmaceutiska institutet. Under år 1901 hafva vid Farmaceutiska institutet varit inskrifna vårterminen 76 och höstterminen 96 studerande. Under samma år har farmacie studiosiexamen aflagts af 44 apotekselever och apotekareexamen af 59 farmacie studiosi.

Barnmorskendervisningen. Under loppet af år 1901 hafva inalles 127 elever blifvit vid rikets 3 läroanstalter för barnmorskor utexaminerade i den allmänna förlossningskonsten och förklarats berättigade att utöfva barnmorskeyrket. Af dessa hafva 55 utgått från läroanstalten i Stockholm, 57 från den i Göteborg och 15 från den i Lund.

Vidare hafva 108 barnmorskor, deraf 62 i Stockholm och 46 i Göteborg, erhållit undervisning i den instrumentala förlossningskonsten och, efter att deruti hafva ådagalagt godkända insigter och färdighet, förklarats berättigade att utöfva äfven denna del af förlossningskonsten.

Sedan enligt nådigt bref den 25 Maj 1900 på extra stat för år 1901 af Riksdagen anvisats ett anslag af 2,000 kronor till repetitionskurser för äldre barnmorskor, hafva under sistnämnda år vid barnmorskeundervisningsanstalten i Stockholm 2 sådana kurser hållits med tillhoppa 96 och vid motsvarande anstalt i Göteborg 2 med tillhoppa 42 deltagarinnor.

Under år 1901 hafva vid Veterinärinstitutet i Stockholm 100 personer erhållit teoretisk och praktisk undervisning, deraf 68 såsom veterinärelever och 32 såsom hofslagarelärlingar (8 civila och 24 militära). Af veterinäreleverna hafva 10 aflagt veterinärexamen och af lärlingarna hafva 21 undergått hofslagarexamen (8 civila och 13 militära).

Veterinärundervisningen.

Efter en, i synnerhet under Februari månad, jemförelsevis kall vinter, med i allmänhet normal nederbörd följde en vår med ganska hög värme under April och Maj, dock med skarpa nattfroster under vissa delar af båda dessa månader. Detta förhållande i förening med den samtidigt inom större delen af landet rådande, ihållande starka torkan hade till följd, att hvetet öfver nästan hela Skåne samt inom vissa delar af Halland utgick. I andra delar af landet, särskildt inom Mälardalens område, verkade torkan hindrande på såväl höst- som vårsäd, hvilken sistnämnda därför kom långsamt och ojemnt upp. Medan torkan fortfor i Mälardalen, der icke under de sista 42 åren fallit så ringa nederbörds mängd under Juni månad, inträffade under samma månad i större delen af det öfriga landet, särskildt i södra och vestra provinserna, starka regnfall, hvilka hade en gynsam inverkan på grödan. Oaktadt Juli månad utmärkte sig öfver hela landet för en sällsynt hög temperatur, som med 3 till 5 grader öfversteg den normala, kom sålunda höstsäden, med undantag för Mälardalens område, der skörden understeg medelmåttan, samt, hvad hvete angår, för Skåne och Halland, att lemna i allmänhet medelskörd. Detta blef äfven förhållandet med vårsäden; dock att i Mälardalen också denna gaf ett mindre godt resultat. Öfver hela landet blef dock vårsädesgrödan mycket väl inbergad och af ganska god beskaffenhet. Höskörden, som till följd af torkan under våren och sommaren icke kom att gifva mera än medelmåttigt resultat eller något derunder, blef äfven den väl inbergad, men någon efterskörd deraf torde knap-

Jordbruket.

past någonstädes inom landet hafva förekommit. Potatisen har i allmänhet lemnat en till beskaffenheten god skörd, hvars mängd dock till följd af ogynnsamma väderleksförhållanden anses vara under medelmåttan. Sockerbetorna i södra Sverige och på Gotland torde hafva lemnat full medelskörd af mycket god beskaffenhet. Beträffande öfriga rotfrukter gäller detsamma som nyss är sagdt om potatisen. För landet i sin helhet har skörden uti de af Statistiska centralbyrån lemnade uppgifter betecknats såsom medelmåttig. Höstsådden har företagits under ovanligt gynnsamma förhållanden, och säden har utvecklat sig synnerligen kraftigt, på sina ställen, såsom i Skåne och Östergötland, till och med så, att den å vissa ställen måst afmejas. Rikliga snöfall inträffade på flera ställen, innan kälen hunnit intränga i jorden. Omkring den 10 November inträdde full vinter med en temperatur af ända till — 20 å — 25 grader. Kölden minskades visserligen sedermera, men marken har mestadels intill årets slut varit snöbetäckt.

Försöksverksamhet inom jordbruksområdet.

Sedan chefen för Jordbruksdepartementet, på grund af Kongl. Maj:ts nådiga bemyndigande, den 29 December 1900 tillkallat bruksegaren G. Benedicks, direktören R. Hennings, läraren vid landtbruksinstitutet vid Alnarp N. Engström och f. d. landtbruksskoleföreståndaren I. Insulander att såsom sakkunniga inom departementet biträda vid behandling af frågan, hvilka åtgärder borde från statens sida vidtagas för ett tillfredsställande ordnande af försöksverksamheten inom jordbruksområdet, sammanträdde dessa personer i Februari 1901 inför departementschefen, som dervid gaf dem i uppdrag att med stöd af den vid sammanträdet förda diskussionen utarbета förslag i angifvet syfte. I Oktober 1901 inkommo de sakkunniga med förslag i ärendet, i hvad det angick hufvudgrunderna för ordnandet af här ifrågavarande försöksverksamhet. För närvarande pågår arbete med uppgörande af kostnadsförslag i enlighet med dessa hufvudgrunder.

Stadgar för hushållningssällskap.

Kongl. Maj:t har fastställt förnyade stadgar dels den 15 Mars 1901 för Elfsborgs läns södra hushållningssällskap, dels ock den 14 Juni 1901 för Kristianstads läns hushållningssällskap.

Torffingeniör.

Sedan Riksdagen för anställande genom Landtbruksstyrelsen af en torffingeniör anvisat erforderliga medel, har Kongl. Maj:t den 28 Juni 1901 fastställt nådigt reglemente för den i statens tjänst anstälde torffingeniören och i sammanhang dermed meddelat bestämmelser om såväl hans aflöningsförmåner som hans rätt till ersättning i öfrigt.

Åtgärder för höjande af det mindre jordbruket.

Sedan Riksdagen såsom bidrag till åtgärder, i enlighet med vissa af Kongl. Maj:t föreslagna hufvudgrunder, för höjande af det mindre jordbruket för år

1902 anvisat medel, har Kongl. Maj:t den 18 Oktober 1901 utfärdat dels nådigt reglemente för med statsmedel understödd premiering af mindre jordbruk samt anordnande med bidrag af statsmedel utaf studieresor för mindre jordbrukare, dels ock nådig kungörelse angående statsanslag till åtgärder för höjande af det mindre jordbruket.

Under dagarna 8—14 Juli 1901 hölls i Gefle det 19:de allmänna svenska landbruksmötet, hvilket i likhet med föregående dylika möten utmärkte sig för lyckade anordningar och stor anslutning från landtmännens sida.

Allmänt
svenskt land-
bruksmöte.

Den med statsmedel understödda nötboskapspremieringen inom riket har äfven under nästlidna år omfattats med synnerligt intresse och samtliga hushållningssällskap hafva sökt och erhållit bidrag af de af Riksdagen till understödjande utaf premiering af nötboskap anvisade medel.

Husdjurs-
skötsel.

Äfven under år 1901 hafva fortgående smörprofningar i Malmö och Göteborg egt rum med anlitande af dertill enligt nådigt bref den 19 Oktober 1900 anvisade statsmedel.

Smörprofning-
gar.

För år 1901 hafva statsmedel utgått till 18 landtmannaskolor och 24 landbruksskolor förutom den vid Ultuna.

Landbruks-
skolor, landt-
mannaskolor
och mejeri-
skolor.

Sedan Riksdagen för höjande af det till en hvar af de inom Vesternorrlands, Vesterbottens och Norrbottens län inrättade tre landbruksskolor utgående understöd af statsmedel för år 1902 anvisat erforderliga medel, har Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 7 Juni 1901 meddelat de närmare bestämmelser, hvilka från och med ingången af innevarande läroår den 1 November 1901 i afseende å dessa skolor skulle lända till efterrättelse.

Den till Björkfors i Neder-Kalix socken af Norrbottens län förlagda mejeriskolan har äfven under år 1901 varit i verksamhet, liksom äfven den med understöd af statsmedel inrättade mejeriskolan vid Åtvidabergs fideikommiss i Åtvids socken af Östergötlands län.

Under år 1901 hafva till husslöjdens befordran vidtagits liknande åtgärder som under de närmast föregående åren. Af statsmedel hafva under året för detta ändamål till 22 hushållningssällskap och 1 landsting utdelats anslag till ett sammanlagdt belopp af 23,000 kronor, hvarjemte hushållningssällskapen och landstingen i de flesta län för ändamålet anvisat jemförelsevis betydliga belopp.

Husslöjden.

Under år 1901 hafva 8 med statsmedel understödda kemiska stationer, nemligen i Jönköping, Kalmar, Visby, Halmstad, Skara, Örebro, Vesterås och

Kemiska sta-
tioner och
frökontroll-
anstanter.

Hernösand, varit i verksamhet. Likaledes hafva 18 frökontrollanstalter under nästlidna år erhållit understöd af statsmedel.

Landtbruksstyrelsen har den 5 Juni 1901 fastställt tabell öfver utsädesvarors normalvärden, att användas vid införande af jemförelsetal i de analysbevis, som utfärdas från de med understöd af statsmedel inrättade frökontrollanstalter.

Kemisk-växtbiologisk anstalt. Den med statsmedel understödda kemisk-växtbiologiska anstalten inom Norrbottens län har äfven under nästlidna år varit i verksamhet.

Mejeriagent. I likhet med föregående år har en med statsmedel aflönad agent under år 1901 varit anställd i Manchester för befrämjande af svenska mejeriprodukters afsättning i England.

Fiskerinäringen. Sedan sillen ej längre uppträder inom bohuslänska skärgården i så stora massor, som förut under en följd af år varit vanligt, har det s. k. storsjöfisket, som förut varit något tillbakasatt, åter raskt tilltagit och de förut brukliga fiskefartygen börjat utbytas mot andra farkoster, hvarvid fonden för fiskerinäringens understöd varit till god hjälp. I norra delen af nämnda skärgård har under hösten 1901 i likhet med nästföregående år sillen ingått i temligen stor mängd och gifvit upphof till ett på grund af goda pris ganska gifvande fiske. Vid vestra kusten i öfrigt har sillfisket under nämnda tid varit knappt medelmåttigt, i Öresund dock bättre än under de nästföregående dåliga fiskeåren. God afkastning med höga pris har sillfisket lemnat i Blekinge. Vid Norrlandskusten har strömmingen lemnat temligen klen fångst, men såväl färsk som saltad vara har betingat ovanligt höga pris, hvarigenom det mindre goda utbytet blifvit i någon mån ersatt. Laxfångsten har både i elfvarna, dock med några undantag, och i hafvet utfallit under medelmåttan, hvaremot ålfisket flerstädes vid sydsvenska kusterna varit ovanligt godt.

Fiskeristadgan. Kongl. Maj:t har den 25 Januari 1901 utfärdat nådig kungörelse angående uppskof tillsvidare med tillämpning inom Blekinge län af hvad i 5 § af förnyade nådiga fiskeristadgan den 17 Oktober 1900 stadgas rörande förbud mot användande i visst fall af ljuster för fångst af ål.

Ändrad lydelse i föreskrifterna rörande fiskeriförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen. Kongl. Maj:t har den 27 September 1901 utfärdat nådig kungörelse angående ändrad lydelse af § 9 i nådiga kungörelsen angående vissa föreskrifter rörande fiskeriförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen den 10 November 1899.

Genom nådigt bref den 8 Mars 1901 har Kongl. Maj:t föreskrifvit, att af fonden för fiskerinäringens befrämjande finge tillsvidare intill slutet af år 1901 tagas i anspråk: af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län för detta län 80 procent, af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Hallands län för detta län 10 procent samt af Landbruksstyrelsen för öfriga län 10 procent, deri inberäknade de belopp, för hvilka låntagare inom de särskilda kretsarna redan svarade; och har Kongl. Maj:t den 31 December 1901 beslutit enahanda fördelning af fonden för tiden intill utgången af år 1902.

Fonden för fiskerinäringens befrämjande.

Kongl. Maj:t har den 12 Augusti 1901 utfärdat nådig kungörelse angående statsbidrag till hushållningssällskap eller landsting från anslaget till fiskerinäringens understöd.

Fiskerinäringens understöd.

För fiskeperioden 1901—1902 har statsunderstöd anvisats för rapporter rörande bohusslänska sillfisket.

Statsunderstöd till vstkustfisket.

För fiskhandels befrämjande har äfven under år 1901 en agent med aflöning af statsmedel varit anställd i Berlin.

Fiskerient.

Kongl. Maj:t har den 7 Juni 1901 utfärdat nådig kungörelse angående vilkoren för erhållande af statsbidrag till belöningar för dödande af sjelar.

Belöningar för dödande af sjelar.

Kongl. Maj:t har den 25 Januari 1901 tillsatt en styrelse under benämning af »Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen» med uppdrag att leda Sveriges deltagande i internationella hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven samt i denna kommission förordnat under år 1901 till ordförande landshöfdingen friherre G. O. R. Lagerbring och till ledamöter professoren P. T. Cleve, ingenjören G. Ekman, läraren vid Stockholms högskola S. O. Pettersson, förste fiskeriasistenten F. Trybom och professoren E. A. Wijkander. Derjemte har Kongl. Maj:t den 8 derpåföljde Mars utfärdat instruktion för kommissionen.

Hydrografisk-biologiska kommissionen.

Sedan derefter den internationella hydrografisk-biologiska kommissionen i Maj månad sammanträd i Kristiania, har Kongl. Maj:t den 4 Oktober för Sveriges del biträdt de vid nämnda sammanträde fattade beslut, att bringas till verkställighet i den mån därför erforderliga penningmedel af Riksdagen beviljas.

De vid landbruksinstitutet vid Ultuna och Alnarp med gåfvomedel från aktiebolaget Separator inrättade profningsanstalter för maskiner och redskap inom landtbruket och dess binäringar hafva jemväl under år 1901, i enlighet med det för dessa profningar fastställda reglemente, varit i verksamhet.

Profningsanstalter för maskiner och redskap för landbrukets behof.

Vilkor för åtnjutande af aflöningsförmåner för läsveterinärer m. m. Kongl. Maj:t har den 22 November 1901 utfärdat särskilda nådiga kungörelser dels angående vilkoren för åtnjutande af de från och med år 1902 fastställda nya aflöningsförmåner för läsveterinärer, dels ock angående ändrad lydelse af 2, 3, 17, 19 och 22 §§ i förnyade nådiga instruktionen för läns-, stads-, distrikts- och andra civila veterinärer den 19 Oktober 1888.

Åtgärder till förekommande af smittosamma husdjursjukdomars införande i riket. Kongl. Maj:t har den 8 Februari 1901 utfärdat nådig kungörelse angående ändrad lydelse af 21 § af nådiga kungörelsen angående hvad iakttagas bör till förekommande af smittosamma husdjursjukdomars införande i riket den 9 December 1898.

Undersökning med tuberkulin af ladugårdsbesättningar. Undersökningar med tuberkulin af ladugårdsbesättningar hafva oafbrutet fortgått under år 1901, och har Landtbruksstyrelsen för ändamålet till examinerade veterinärer utdelat omkring 30,000 gram tuberkulin. Antalet undersökta djur uppgick under samma år till omkring 55,000.

Såsom belöningar för bemödanden till förekommande och hämmande af tuberkulos hos nötkreaturen har under år 1901 tilldelats 18 ladugårdsinnehafvare ett belopp af 12,300 kronor.

Belöningar för bemödanden att förekomma och hämma tuberkulos hos nötkreatur. Kongl. Maj:t har den 16 December 1901 utfärdat nådig kungörelse angående vilkoren för erhållande af belöning för bemödanden till förekommande och hämmande af tuberkulos hos nötkreaturen.

Statsbidrag för torrläggning af vattensjuka frostspridande marker. Af de till understödjande, medelst anslag utan återbetalningsskyldighet, af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd, för år 1901 anvisade medel, 400,000 kronor, voro redan vid ingången af nämnda år 50,500 kronor disponerade. Under år 1901 hafva till dylika företag statsbidrag beviljats till ett sammanlagdt belopp af 361,800 kronor, deraf 12,300 kronor anvisats att utgå från 1902 års anslag.

Odlingslån. Kongl. Maj:t har den 14 Juni 1901 utfärdat dels nådig kungörelse angående vilkoren för lån från odlingslänefonden, dels ock nådig kungörelse angående rätt för innehafvare af civil- eller ecklesiasastikstaten anslaget boställe eller hemman att vinna delaktighet i odlingslån m. m.

Från odlingslänefonden hafva under år 1901 anvisats lån till ett sammanlagdt belopp af 446,350 kronor.

Fullbordade frostafdiknings- och odlingsföretag. Enligt uppgift af Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen hafva under år 1901 såsom fullbordade godkänts:

42 frostdikningsföretag, för hvilka kostnaden beräknats till 279,439 kronor 26 öre, hvaraf såsom statsbidrag utan återbetalningsskyldighet åtnjutits 102,474 kronor 30 öre, och utgör den genom dessa företag afdikade arealen 3,629,70 hektar; samt

28 odlingsföretag för en beräknad totalkostnad af 676,534 kronor 85 öre, till hvilka af statsmedel anvisats 584,600 kronor såsom lån, och utgör den genom dessa företag från vatten befriade eller eljest förbättrade arealen 5,616,20 hektar.

Vid de under år 1901 hållna besigtningmöten för prisbelönande af hästar hafva med statsmedel och af de inom underdistrikten tillskjutna medel gemen-samt premierats 4,425 hästar, nemligen 459 hingstar, 1,841 betäckta ston och fölston, samt 2,125 ungstön, hvarjemte ytterligare 12 betäckta ston blifvit, under vissa särskilda af Stuteriöfverstyrelsen godkända vilkor, prisbelönade uteslutande med dertill af vederbörande hushållningssällskap särskildt anslagna medel.

Stuteri-
väsendet.

För statens hingstdepoter hafva under samma år inköpts från utlandet 2 unghingstar och 15 hingstföl samt inom landet 1 hingstföl eller tillhoppa 18 hästar.

Kongl. Maj:t har den 10 Juli 1901 förklarar, att den s. k. skogsrussen må, utan hinder af föreskrifterna i § 7 af förnyade nådiga reglementet för den med statsmedel understödda hästpremieringen den 23 November 1900, inom Gotlands läns underdistrikt blifva föremål för premiering enligt berörda reglemente samt att nämnda hästras dervid skall hänföras till varmblodig ras.

Premiering af
den s. k.
skogsrussen.

Af rikets allmänna kartverk hafva under år 1901 utförts följande arbeten:

Rikets all-
männa kart-
verk.

A. Geodetiska arbeten.

Triangelmätning af andra ordningen har utförts inom 20 kvadratmil af Kopparbergs län, inom 15 kvadratmil af Örebro län, inom 36 kvadratmil af Jemtlands län, inom 28 kvadratmil af Vesternorrlands län och inom 42 kvadratmil af Vesterbottens län eller inalles 141 kvadratmil.

B. Topografiska arbeten.

Fältmätning är utförd i skalan 1 : 50.000 öfver ett område af 51.28 kvadratmil, deraf 25.07 kvadratmil inom Jemtlands län och 26.21 kvadratmil inom Vesternorrlands län. Härigenom har $\frac{5}{6}$ af gradbladet *Sollefteå* och något mer än hälften af gradbladet *Dufed* blifvit uppmätt.

Dessutom hafva mindre områden, tillsammans 0.25 kvadratmil, i trakten af Sollefteå och Bispgården blifvit uppmätta i skalan 1 : 20.000 till öfning för fältmätareelever.

Höjdmätning är verkställd inom Jemtlands, Vesternorrlands och Vesterbottens län, medelst afvägning till en längd af 1,118 kilometer för kartbladen *Sollefteå, Umeå, Degerfors, Fredrika* och *Skellefteå* och medelst barometer vid 1,314 punkter, bestämda inom en ytvidd af 50 kvadratmil för bladen *Östersund* och *Åre*.

Af generalstabens karta öfver Sverige i skalan 1 : 100.000 har under året utgifvits bladet *Ockelbo*.

C. Ekonomiska kartarbeten i södra och mellersta Sverige.

Stomkarta har blifvit sammansatt i skalan 1 : 20.000 öfver ett område af 21 kvadratmil inom Stockholms län samt i skalan 1 : 50.000 öfver ett område af 70 kvadratmil inom Vesternorrlands och Vesterbottens län.

Fältmätning i skalan 1 : 20.000 har utförts öfver ett område af 8.6 kvadratmil inom Södermanlands län, hvarest mätningen nu är afslutad, samt 2.8 kvadratmil inom Stockholms län, således inalles 11.4 kvadratmil uppmätt yta.

Utgifningen har så fortgått, att karta öfver Kinds härad af Elfsborgs län blifvit i 4 blad utgifven, hvarmed utgifningen af häradskartor öfver detta län är fullbordad. Karta öfver Åkers härad af Södermanlands län var vid årets slut färdig till utgifning.

D. Ekonomisk-topografiska arbeten i norra Sverige.

Fältmätning i förening med höjdmätning har utförts och omfattar i skalan 1 : 50.000 (utan stomkarta) 12.9 kvadratmil inom Jemtlands län samt i skalan 1 : 100.000 (å förut beredd stomkarta) 15.1 kvadratmil inom Vesterbottens län.

Af kartan öfver norra Sverige i skalan 1 : 200.000 hafva under året utgifvits bladen *Risbäck* och *Sundsvall*.

Geologiska
undersökningarna.

I skalan 1 : 50.000 hafva *dels* nyrekognoscerats 12.35 kvadratmil inom Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Gotlands, Malmöhus, Skaraborgs och Vermlands län, *dels* i ovanligt stor utsträckning omrekognoscerats och reviderats förut i skalan 1 : 100.000 kartlagda delar af Jönköpings, Kalmar, Skaraborgs, Vermlands och Örebro län.

Revisionsarbeten för utgifvande af bergärtskartor i skalan 1 : 200.000 hafva utförts inom Kalmar, Gotlands, Kristianstads och Malmöhus län.

För den geologiska öfversigtskartan öfver berggrunden hafva resor företagits inom Vesterbottens och Norrbottens län.

Från trycket hafva utgifvits:

1) Geologisk öfversigtskarta öfver Sveriges berggrund (2 blad i skalan 1 : 1.500.000) jemte beskrifning; 2) Geologiska kartbladet *Medevi* (i skalan

1: 50.000) jemte beskrifning; 3) Kinnekulle, dess geologi och den tekniska användningen af dess bergarter; samt dessutom fyra geologiska uppsatser.

Kongl. Maj:t har under år 1901 antagit afgifna köpeanbud å 23 till försäljning utbudna utarrenderade kronoegendomar, hvilka med ett taxeringsvärde af tillsammans 131,600 kronor betingat i köpeskilling 223,968 kronor 40 öre. Försäljning af mindre krono-egendommar.

Dessutom äro för 30,616 kronor försålda 34 jordområden, tillhörande kronoegendomar, hvilka fortfarande skola utarrenderas, samt för 7,467 kronor 78 öre 9 lägenheter, tillhörande kronoegendomar, om hvilkas försäljning beslut är fattadt.

För bildande af nya eller utvidgning af förut befintliga kronoparker hafva Kronoparker-ns tillökning. för afslutats om 12,545.49 hektar för en köpeskilling af 1,320,435 kronor 50 öre.

Till enskilda skogsegares tjänst hafva jemväl under år 1901 varit anställda Statens skogs-ingenjörer. sex skogsingenjörer, hvilkas verksamhet tagits i anspråk vid 147 särskilda för-
rättningsställen under sammanlagdt 558 arbetsdagar.

I enlighet med föreskriften i nådiga brefvet den 29 Maj 1891, angående Skogstorp i Norrland. upplåtelse åt enskilde af odlingslägenheter å kronoparker i Norrbottens län för bildande af skogstorp, hafva under år 1901 kontrakt om ytterligare 28 dylika lägenheter blifvit upprättade, så att antalet skogstorp numera utgör 264.

För 98 allmänna skogar hafva hushållningsplaner under år 1901 blifvit Skogshushållningsplaner. fastställda.

Med anledning af särskilda underdåniga framställningar har Kongl. Maj:t Fridlysning af vildt. den 26 April 1901 förordnat:

att inom Kristianstads län all jagt efter elg skall vara förbjuden under tiden intill utgången af år 1903; samt

att inom Kopparbergs län fångande eller dödande af årskalf efter elg skall vara förbjudet under tiden intill utgången af år 1905.

År 1901 har skadeinsekten nunnan fortfarande på planmessigt sätt bekämpats, Skadeinsekten nunnan. der detta ej hindrats genom jordegares motstånd. Åtgärder omfattade dels afverkning af starkt äggbelagda granbestånd, dels linning i svagare äggbelagda trakter, hufvudsakligen för att befordra larvpesten, dels ock, för samma ändamål, utläggning af nunneägg, infekterade med pestmikrober, och spridning af sjuka larver. Resultatet har blifvit, att å det största området, det på Kolmården, och å vestra delen af Björksundsområdet öster om Nyköping larvpesten är spridd öfverallt, hvarför arbetet derstädes bör kunna nedläggas. Dessa områden hafva ej nämnvärdt utvidgats sedan år 1898. Nya sjelfständiga härdar hafva upptäckts på

Askön under Tullgarn, äfvensom å Fiholms m. fl. egendomar vid Mälaren; derstädes hafva afverkningar anordnats.

Reglemente för skogsmedelsfond.

Kongl. Maj:t har den 16 Augusti 1901 fastställt reglemente för Juckasjärvi sockens skogsmedelsfond.

Jemtlandska lappväsendets fond.

Kongl. Maj:t har genom nådigt bref den 31 Maj förordnat, att de medel, som influtit och inflyta genom utarrendering af förmåner inom de åt lapparne i Jemtlands län anvisade land, skola i den mån de blifva tillgängliga, inlevereras till Statskontoret för att derstädes bokföras såsom en särskild fond under benämning »Jemtlandska lappväsendets fond» samt förräntas i enlighet med de i nådiga brefvet den 31 Augusti 1877 gifna föreskrifter, hvarjemte Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i nämnda län anbefalts att i god tid före hvarje års slut inkomma till Kongl. Maj:t med summarisk redogörelse rörande användningen af de medel från fonden, hvilka under sistförflutna året funnits till Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förfogande för att användas till lapparnes förmån, äfvensom förslag beträffande de utgifter, som för samma ändamål anses böra under det följande året från fonden bestridas.

Förändrad lydelse af §§ 18 och 23 i stadgarne för de allmänna skogsläroverken i riket.

Kongl. Maj:t har den 10 Maj 1901 utfärdat nådig kungörelse angående förändrad lydelse af §§ 18 och 23 i förnyade nådiga stadgarne för de allmänna skogsläroverken i riket af den 13 April 1886, sådana dessa §§ lyda enligt nådiga kungörelsen den 30 December 1893.

Upplåtelse af den kronan tillkommande jordegareandel i grufva.

Kongl. Maj:t har den 7 Juni 1901 utfärdat nådig kungörelse angående upplåtelse af den kronan tillkommande jordegareandel i grufva.

Inmutning för kronans räkning af apatit- och magnesitfyndigheter.

I sammanhang med utfärdande den 5 Juli 1901 af lag om ändrad lydelse af 1 och 8 §§ i grufvestadgan den 16 Maj 1884 har Kongl. Maj:t uppdragit åt geologen vid Sveriges geologiska undersökning F. V. Svenonius att, under iakttagande af att den kronan medgifna rätt att inmuta apatit- och magnesitfyndigheter blefve i största möjliga utsträckning använd, före utgången af år 1901, å Kongl. Maj:ts och kronans vägnar, hos vederbörande bergmästare göra ansökan för erhållande af mutsedlar å dylika fyndigheter. På grund af detta uppdrag hafva mutsedlar å tillhoppa 53 apatit- och magnesitfyndigheter inom Norrbottens län under år 1901 af Svenonius till Jordbruksdepartementet inlemnats.

Egnahems-komitén.

Den af Kongl. Maj:t den 10 Juli 1899 tillsatta komitén för utredning, huruvida och i hvilket afseende ytterligare åtgärder måtte kunna vidtagas för beredande af tillfälle för mindre bemedlade arbetare att på landsbygden för-

värfva sig egna hem, har under år 1901 i sin helhet hållit sammanträden från och med den 17 Januari till och med den 23 Februari samt från och med den 4 till och med den 22 Juni, hvarjemte, enligt komiténs uppdrag, dess ordförande emellan den 23 Februari och 8 Mars samt emellan den 9 Maj och 4 Juni varit sysselsatt att tillsammans med komiténs kansli dels verkställa redaktionsarbete, dels ock utarbeta förslag till viss lagändring jemte motivering derför. I komiténs sammansättning har under år 1901 icke inträffat någon förändring.

Sedan komitén den 22 Juni 1901 afgifvit underdånigt betänkande med förslag i ämnet, har Kongl. Maj:t den 16 derpåföljde Augusti infortrat yttranden i ämnet från vederbörande myndigheter.

Den af Kongl. Maj:t den 9 Juni 1899 tillsatta komité för utredning och undersökning beträffande de mera betydande vattenfall i landet, hvilka helt och hållet eller delvis kunde anses vara i statens ego, har under år 1901 sammanträdt den 19 Januari, den 4—19 Februari, den 23—25 April, den 17—24 Maj, den 3 Juni, den 7—11 Oktober samt den 6—14 December, hvarjemte underafdelningar af komitén sammanträdt den 21 Februari, den 26—29 Mars, den 1—3 April, den 31 Maj, den 5 Juni, den 18—20 November samt den 16—19 December.

Vattenfalls-
komitén.

Komitén har under året slutbehandlat följande ärenden:

1:o. Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 30 Juni 1899 af generaldirektören och chefen för Jernvägstyrelsen Th. Nordströms den 23 samma månad till chefen för Civildepartementet afåtna skrifvelse med anhållan, att komitén måtte lemnas i uppdrag att utreda, hvilka statens vattenfall hade sådan belägenhet och sådant energiförråd, att de ansåges kunna med fördel användas för alstrande af drifkraft åt statsjernvägarne, i anledning hvaraf komitén den 6 Juli afgifvit underdånigt betänkande, samt

2:o. Kongl. Maj:ts förnyade nådiga remiss den 7 sistlidne Maj af Trollhättans elektriska kraftaktiebolags underdåniga ansökningar den 15 November 1898 och den 15 September 1899 angående en tillärdnad vattenkraftsanläggning i Göta elf vid Trollhättan, hvaröfver komitén den 27 nästlidne December afgifvit underdånigt betänkande jemte nytt förslag till öfverenskommelse mellan Kongl. Maj:t och kronan, å ena, samt ofvan berörda bolag, å andra sidan.

Under året hafva komiténs biträdande ingenjörer, kaptenen E. Sundvallson och vice kommissionslandtmätaren O. Appelberg, i öfverensstämmelse med komiténs arbetsplan och med dem lemnade instruktioner, i hufvudsakliga delar afslutat de för verkställandet af den komitén anbefalda utredningen nödiga tekniska undersökningar vid ett stort antal kronan helt eller delvis tillhöriga vattenfall i olika delar af landet.

Slutligen hafva läraren vid Stockholms högskola, filosofie doktorn S. Arrhenius och komiténs sekreterare under året afgifvit särskilda berättelser öfver af dem på grund af Kongl. Maj:ts nådiga bref den 18 Maj 1900 i utlandet företagna studieresor; varande Arrhenius' berättelse tryckt i Jordbruksdepartementets meddelande för år 1901, n:o 1.

Norrlands-
komité.

Kongl. Maj:t har den 7 Juni 1901 tillsatt en komité med uppdrag att verkställa utredning, huruledes genom lagstiftnings- eller andra särskilda åtgärder den sjelfegande jordbrukande befolkningens ställning i Norrland och Dalarne kunde vidmagthållas och stärkas och jordbrukets utveckling i nämnda landsdelar befrämjas och derefter, i den mån utredningen dertill gäfvé anledning, till Kongl. Maj:t inkomma med underdåniga förslag, samt förordnat till ordförande i komitéen landshöfdingen herr greve L. W. A. Douglas och till ledamöter sekreteraren i Öfverståthållareembetets kansli J. Berlin, häradsdomaren J. Bromée i Billsta, häradshöfdingen i Nedan-Siljans domsaga O. Hj. L. Claëson, öfverdirektören och chefen för Landtbruksstyrelsen C. M. von Feilitzen, häradshöfdingen i Torneå domsaga G. A. E. Kronlund, grosshandlaren F. K. Kempe, revisionssekreteraren C. A. Lindhagen, bruksdisponenten, kaptenen S. A. A. Lindman, generaldirektören och chefen för Domänstyrelsen greve A. F. Cl:son Wachtmeister samt nämndemannen A. Wiklund i Brattfors. På underdånig ansökning af generaldirektören och chefen för Domänstyrelsen greve Wachtmeister har Kongl. Maj:t den 10 derpåföljde Juli entledigat honom från det honom sålunda meddelade förordnandet samt förordnat byråchefen i Domänstyrelsen E. G. Kinberg att vara ledamot i komitéen; hvarjemte Kongl. Maj:t den 26 i sistnämnda månad förordnat numera revisionsseketeraren H. E. L. Améen att vara sekreterare i komitéen.

Komitéen sammanträdde första gången den 26 Augusti i Stockholm och åtskildes, sedan 7 sammanträden hållits, den 3 påföljde September. Under denna tid sysselsatte sig komitéen med att uppgöra planen för den utredning, som borde ligga till grund för komiténs arbeten, samt utarbete de för detta ändamål nödiga frågeformulär och formulär till statistiska tabeller.

Då detta arbete ej hann fullständigt afslutas, erhöilo komiténs i Stockholm boende ledamöter komiténs uppdrag att under tiden till komiténs nästa sammanträde utarbete förslag till de åtgärder i afseende på berörda utredning, som ytterligare borde ifrågakomma.

Komitéen sammanträdde åter den 16 sistlidne Oktober och afhöll under tiden till och med den 30 November 25 sammanträden. Härunder fortsattes och afslutades öfverläggningen rörande sättet för åstadkommandet af den hufvudsakliga förberedande utredningen, hvarefter komitéen öfvergick till behandlingen af vissa frågor, som syntes erfordra särskildt skyndsam hand-

läggning; och har resultatet af komiténs arbeten härutinnan sammanfattats i dess underdåniga skrivelser till Kongl. Maj:t af den 16 nästlidne November, i fråga om förändrade grunder för afvittringen i lappmarkerna, samt af den 28 i samma månad, rörande förbud i vissa fall för bolag och förening för ekonomisk verksamhet att förvärfva fast egendom.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Stockholms slott den 17 Januari 1902.

OSCAR.

H. J. L. HAMMARSKJÖLD.